

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Ühiskonnateaduste instituut
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava

Natalja Inno

Eesti venekeelne spordiajakirjandus ja selle eripära Eesti meediamaastikul

Magistritöö

Juhendaja:

Ragne Kõuts-Klemm, PhD

Tartu 2022

Sisukord

Sisukord	2
Sissejuhatus	3
1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad	5
1.1. Eesti venekeelne meediaturg ja venekeelse elanikkonna meediatarbimine	5
1.2. Venekeelse ajakirjanduse varasemad uuringud	9
1.3. Spordiajakirjandus	11
1.4. Ülevaade spordiportaalidest	13
2. Uuringu eesmärk ja meetod	16
2.1. Uuringu eesmärk ja uurimisküsimused	16
2.2. Meetod	16
2.3. Valim	18
2.4. Intervjuude analüüs	20
3. Tulemused	22
3.1. Ettevalmistus ja motivatsioon	22
3.2. Materjalide hankimine, teemade valik	23
3.3. Venemaa spordiudiste kajastamine	24
3.4. Spordiajakirjaniku autonoomia	26
3.5. Organisatsioonide sporditoimetuste puudumine	27
3.6. Vene emakeelega auditooriumi ootused spordiajakirjandusele	28
3.7. Venekeelsete spordiudiste tulevik Eestis	30
4. Järeldused	31
5. Diskussioon	34
Kokkuvõte	36
Summary	38
Kasutatud kirjandus	40
Lisad	46
Lisa 1	46
Lisa 2	49
Lisa 3	53
Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks	54

Sissejuhatus

Käesoleva magistr töö teema on Eesti venekeelne spordiajakirjandus ja selle eripära Eesti meediamaastikul. Töö eesmärk on uurida, kuidas teevad sündmuste ja spordisaavutuste kajastamise valikuid Eesti venekeelsed ajakirjanikud. Ma püüan selle uurimisega mõista, kas venekeelsete spordiajakirjanike tegevus meediamaastikul kuidagi erineb eestikeelsete sporditoimetuste ajakirjanike tegevusest.

Antud teema on mulle huvipakkuv kuna olles harjunud olema nii eesti- kui ka venekeelses informatsioonis, olen märganud erinevusi spordiuudiste kajastamisel ja spordiajakirjanike aktiivsusel ja pean oluliseks lähemat analüütilist uurimist.

Tänu meediale on sport muutunud globaalseks nähtuseks ning sport on esindatud üle maailma. Spordiajakirjandusest on saanud meediaorganisatsioonide oluline koostisosa. Eesti meediamaastiku huvitavaim eripära on eesti- ja venekeelse meediaturu koosseksisteerimine. Taasiseseisvumise ajast on Eesti meediaturul toimunud mitmed muutused ning Eesti meediamaastik on mitmekesistunud. Eesti ja vene emakeelega elanikkonna meediakanalite eelistustes on märgatavad erinevused. Tasub märkida, et Eesti vene emakeelega elanike tähelepanu eest konkureerivad nii kohalik venekeelne meedia, Venemaa meedia kui ka Eesti eestikeelne meedia (Vihalemm jt 2020). Eesti venekeelsetes meediakanalites on spordi temaatikal oma kindel koht, kuid sarnaselt üldisele meediamaastikule on märgata erinevusi ka Eesti spordiajakirjanduses.

Minu pikaajaline spordivaldkonnas tegutsemise töökogemus on näidanud, et erinevate informatsioonide eksisteerimine Eesti meediaturul on olnud takistuseks paljude oluliste sõnumite, kampaaniate, pressiteadete ja persoonilugude edastamisel venekeelse meediatarbija. Tarbides nii eesti- kui ka venekeelset meediat olen pööranud tähelepanu sellele, et vaatamata Eesti sportlaste saavutustele ja väga rikkalikule spordisündmuste kalendrile kirjutatakse venekeelsetes meediakanalites lisaks meie sportlaste saavutustele tihti ka Venemaa sportlaste saavutustest. Eesti venekeelsed ajakirjanikud intervjuueerivad üsna tihti ainult vene keelt kõnelevaid Eesti sportlasi, jättes venekeelse meediatarbija ilma olulisest kohalikust spordiinfost. Samas viimase Eesti integratsiooni monitooringu aruande andmetel (Seppel, 2020:76) on venekeelt kõneleva elanikkonna jaoks langenud informeeritus Venemaast ning Eesti kohalikud venekeelsed kanalid on muutunud nende jaoks usaldusväärsemaks kui Venemaa meediakanalid.

Ma näen, et spordiajakirjandus Eestis on enam kui sporditulemuste ja võistluste ülevaadete kajastamine. Kohalikul spordiajakirjandusel on oluline roll ühiskonna sidususe ja elanike identiteedi kujundamisel. Kohalikud spordiajakirjanikud tutvustavad Eesti ühiskonnale spordikangelasi ning vaatamata riigi väiksusele on Eesti spordil mille üle tunda uhkust. Sport on mõõdetav (tulemus, saavutus) ning erinevalt poliitikast ja kultuurist kannab positiivset sotsiaalset rolli.

Meediaturg on ülemaailmselt arenemas uue ärimudeli suunas ning seda iseloomustab digitoodete pakkumise laienemine ja nende tellimuste pealt teenitav tulu. Ka Eestis areneb viimastel aastatel digikultuur ja uudiste digitaliseerimine. Olen märganud, et sporditoimetuste klikkide jahtimine ning uudiste loetavuse aktuaalsus on mõjutanud kuvatavate uudiste sisu ning väga tihti pakutakse lugejatele uudiseid, mida vene keelt kõnelev meediatarbija saab leida muudest meediakanalitest, näiteks Venemaa spordiportaalidest.

Kui Eesti spordiportaalid välkkiirelt ja mitmekordsete uudisnappudena kajastavad ka väiksemaid Eesti sportlaste võite, siis Eesti venekeelsetes kanalites on tihti saavutuse uudise kõrval Venemaa sportlaste koondise koosseisu määramise või skandaalse tegevuse uudised. Kas selliselt tahetakse tuua Eesti venekeelsesse foruumi ka neid, kes on harjunud tarbima venekeelseid uudiseid Venemaa meediakanalites? Kas võitlus klikkide eest sööb ära meie Eesti sportlaste edulood, saavutused ja väikesed võidud? Arvestades Eestis tegutsevate spordiajakirjanike väikest arvu (ESAS, 2021), on nende käes nii suur võimalus ja haare rääkida Eesti spordis. On huvitav, mis põhjustel tehakse seda vaid vähesemal määral ja erinevalt paralleelselt eksisteerivatest eestikeelsetest spordi meediakanalitest.

Käesolevas magistritöös olen viinud läbi intervjuud Eestis tegutsevate vene keelt kõnelevate spordiajakirjanikega. Käesolev töö koosneb põhiliselt neljast erinevast osast. Esimeses osas annan ülevaate töö teoreetilistest ja empiirilistest lähtekohtadest. Töö teises osas sõnastan uurimisküsimused ning selgitan kasutatud uurimismetoodikat. Töö põhiosa moodustavad läbiviidud empiirilise analüüsi tulemused. Uurimistöö võtab kokku järelduste ja kokkuvõtte osa.

Suur kummardus ja austus minu magistritöö juhendajale, kes panustas ja mõtles kaasa selle töö valmimisel. Tänu retsensendile konstruktiivsete ja asjakohaste tähelepanekute eest. Tänu kõigile ajakirjanikele, kes leidsid aega intervjuudeks ja aruteludeks. Eriline tänu minu endistele ja praegustele kolleegidele ning kallile perele kannatlikkuse ja toetuse eest sellel põneval teekonnal.

1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

1.1. Eesti venekeelne meediaturg ja venekeelse elanikkonna meediatarbimine

Eesti meediaruumi pilti on mõjutanud 1990ndate alguses toimunud poliitilised, majanduslikud ja sotsiaalsed reformid. Reformide fookuses oli Nõukogude Liiduga seonduvast vabanemine ja taasiseseisvunud riigi erinevate sektorite süsteemne loomine ja arendamine. Tekkisid uued võimalused täiesti uue Eesti meediaruumi kujundamiseks: toimus trükimeedia erastamine, nõukogude tele- ja raadiokanalite edastamise lõpetamine jm (Jõesaar et al, 2013:122).

Üheksakümnendate lõpus kujunes Eesti meedia demokraatiale omaseks ajakirjandusmaailmaks, kus oli esindatud nii kollane kui ka valge, nii uudiste kui ka arvamislugude, nii era- kui ja avalik-õiguslik meedia (Hennoste, 2009). Majanduskriisi ajal 90ndatel aastatel toimus aktiivne võitlus turupositsioonide pärast ning mediaettevõtted hakkasid kasvama kontsernideks (Vihalemm, 2004).

Tänapäeva Eesti meediasüsteem on mitmekesine ning seda iseloomustavad erinevas suuruses ja erinevate auditooriumitega töötavad eraõiguslikud ettevõtted, riigi või kohaliku omavalitsuse väljaanded ning avalik-õiguslik meedia (Kõuts-Klemm jt, 2019). Kõige enam paistavad Eesti meediaturul silma omavahel konkureerivad Postimees Grupp ja Ekspress Grupp. Väga olulist rolli mängib ka kolmanda suurema meediaorganisatsioonina tegutsev avalik-õiguslik Eesti Rahvusringhääling.

Viimaste aastate Eesti venekeelset meediaturgu on mõjutanud kolm olulist tegurit:

- venekeelsete paberajalehtede ja -ajakirjade osaline muutumine ainult veebipõhiseks
- Pervõi Baltiiski Kanalil Eesti uudiste näitamise lõpetamine
- Covid-19 pandeemiast tingitud kohaliku inforuumi infovajadus ja operatiivsus (Seppel, 2020)

Ühtegi venekeelset päevalehte ega ajakirja Eestis tänapäeval ei ilmu. Nädalalehtedest on turul tiraažilt suurim MK-Estonija (12 400) ja ärivaldkonnale spetsialiseerunud Delovõje Vedomosti (2200) (Eesti Meediaettevõtete Liit (EML), 2020) (Tabel 1). Paralleelselt eestikeelsete digitoodete kasvuga areneb ka venekeelsete ajalehtede uudisteportaalide turg. Populaarsemad portaalid on *rus.delfi.ee*, *rus.postimees.ee* ja *mke.ee* (Donauskaitè et al, 2020:46). Raadiojaamadest domineerib avalik-õiguslik raadiojaam Raadio 4 (40 000 kuulajat päevas). Lisaks veel kommertsraadiojaamad - Sky Raadio (27 000), Narodnoe radio (27 000), Russkoje radio (21 000), Jumor FM (19 000)

(Kantar Emor, 2021). Avalik-õigusliku kanali ETV+ turule toomist peeti vene keelt kõnelevate seas väga positiivseks. Seda kinnitavad 2019. aasta uuringu andmed, mille järgi 45% venekeelsest elanikkonnast pidasid avalik-õiguslikku ringhäälingut Eesti jaoks väga oluliseks (Jõesaar & Kõuts-Klemm, 2020).

Tabel 1: Eestis avaldatavad suuremad venekeelsed päevalehed/ nädalalehed/ uudisteportaalid, raadio- ja telekanalid. (Autori koostatud Donauskaite jt (2020) põhjal)

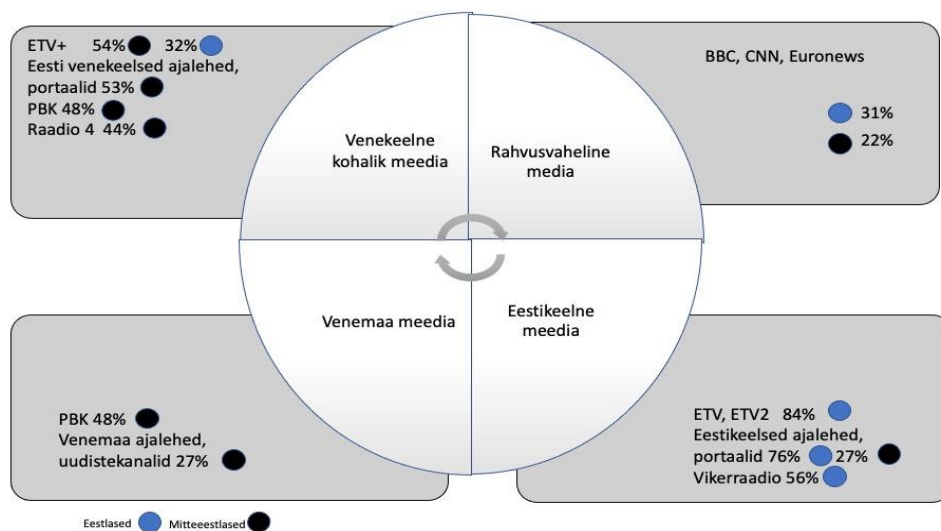
Ettevõtte	Venekeelne trükimeedia	Venekeelsed veebikanalid	Venekeelsed telekanalid	Venekeelsed raadiojaamad
AS Postimees Grupp		rus.postimees.ee		
Duo Media Network				Народное Радио
			Duo 7	DFM
OÜ Põhjaranniku Kirjastus	Северное Побережье	pohjarannik.postimees.ee		
AS Ekspress Meedia	Эстонский Экспресс	rus.delfi.ee	-	-
AS Äripäev	Деловые Ведомости	dv.ee	-	-
AS All Media Eesti		-	3+	-
AS Õhtuleht Kirjastus		Vecherka.ee (<i>suletud alates 2016</i>)	-	-
AS Mediainvest Holding		-	-	Радио Волна
Eesti Rahvusringhääling		rus.err.ee	ETV+	Радио 4
BMA Estonia OÜ/ Baltijas Mediju Allianse	МК Эстония	mke.ee	ПБК	
Taevaraadio OÜ				Sky Radio
				Русское Радио
Huumor OÜ				Юмор FM

Allikas: *Baltic Media Health Check 2019/20 (Donauskaitė et al, 2020)*

Venekeelne meediaturg on muutunud traditsiooniliseks kohaliku meediaturu osaks, ning sellel on oluline roll vähemusrahvaste lõimumisel ning ühiskonna teadlikkuse tõstmisel (Denisa-Liepniece, Terepik, 2022). Kui võrrelda Eesti ja naaberriigi Läti venekeelseid meediaturge, siis peamine Eesti venekeelse meediaturu erinevus Läti omast on asjaolu, et Eestis tegutsevad edukad venekeelsed kanalid eestikeelsete toimetustega üheskoos. Kuid nagu Denisa-Liepniece ja Terepik (2022) välja toovad, soovivad Lätis tegutsevad venekeelsed meediakanalid eksisteerida autonoomselt. Eestis on toimiv ja arenev kohalik venekeelne TV-kanal, Lätis aga ETV+ sarnast läti kanali turuletoomist ei ole oodata (Kond, 2022).

Tänapäeva meediaturul toimub järjepidev võitlus paber- ja netilehe vahel. Kui paberväljaande lugu on lõplik toode, siis internetikanalis avaldatud lugu on lõpptoote ja protsessi segu, mis võib pärast avaldamist mitmekordselt muutuda. Netileht pole päeva- vaid minutileht. (Hennoste, 2009). Eesti meediaturu digitaliseerimine ja üha võimekam tõlketehnoloogia, mis hõlbustab sisu jälgimist teistes keeltes, on teinud kvaliteetse sisu Eesti tarbijale üha kättesaadavamaks (Kõuts-Klemm jt, 2019).

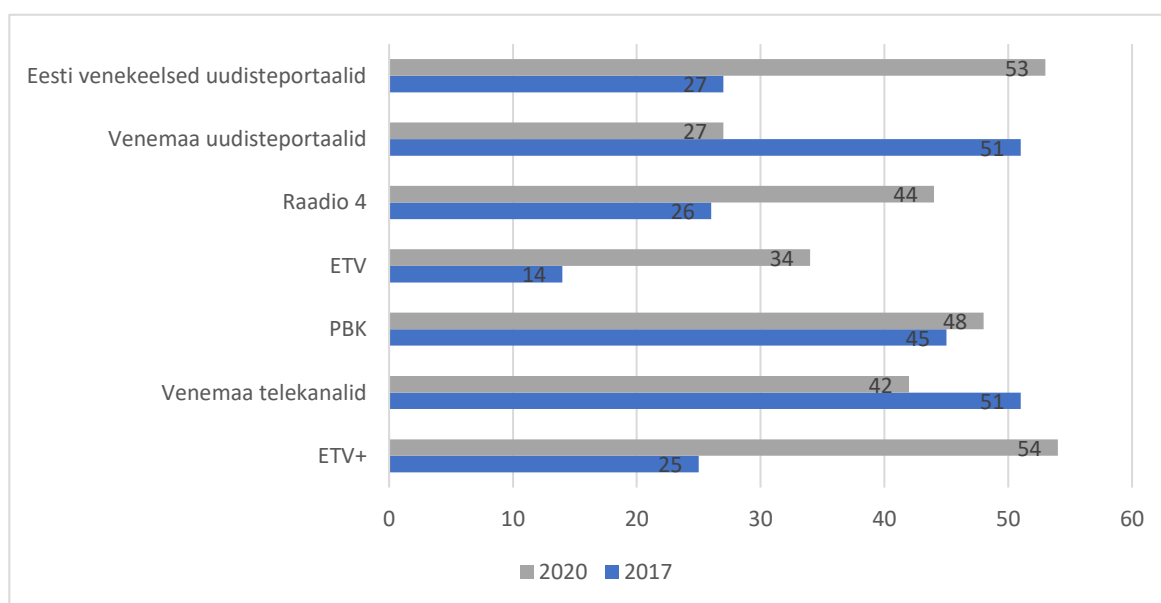
Vaatamata sellele, et Eesti taasiseseisvumisest on möödunud üle 30 aasta, on nende aastate jooksul tekkinud meediatarbimise lõhe eesti- ja venekeelse lugeja/kuulaja/vaataja vahel säilinud. Eesti inimarengu aruande (2017) järgi on suur roll sellel Venemaa informatsiooni mõju Eestis elavale vene keelt kõnelevale elanikkonnale. Lisaks jälgitakse geograafilistel põhjustel ja kohaliku venekeelse meediaruumi nappuse tõttu Venemaal toodetud meediasisu (vt joonis 1).

Joonis 1. Meediakanalite usaldusväärsus rahvusrühma alusel 2020, % (Allikas: Seppel, 2020:76; EIM 2020).

Eesti venekeelne elanikkond on üritanud kohaneda eluga uues vabas eesti riigikeelega riigis, kuid nõukogude aja pärand pakub endiselt riigile lõimumise väljakutseid. Teadlased väidavad, et Balti riikides on püsivalt kinnistunud etnokultuuriline kahe kogukonna eksisteerimine (Simonjan, 2004). Paralleeli võib tuua näiteks Belgiaga, kus valdav osa elanikkonnast on flaami keele esindajad ning teiseks kogukonnaks on valloonid, kelle suhtluskeeleks on prantsuse keel. Ühes riigis kahe etnokultuurilise kogukonna eksisteerimine on kahe inforuumi tekke põhjuseks (Simonjan, 2004).

Eesti venekeelsed elanikud on väga huvitavas olukorras, kus nad on korruga nii kohaliku venekeelse, Venemaa kui vähemal määral ka eestikeelses meediaväljas (Seppel, 2017:68, Varma, 2020). See tähendab, et erinevalt inimestest, kes tarbivad meedia sisu ainult ühest meediaruumist, on neil võimalus kujundada küllalt eristavaid ja mõnikord ka vastukäivaid arvamusi ja maailmavaateid. Eesti venekeelsetel elanikel pole ühiseid autoriteetseid meediakanaleid, pigem kujundavad nad pildi ühiskonnas toimuvast kokku mitmele kanalile toetudes (Seppel, 2017). Eesti Integratsiooni Monitooringu aruande andmetel on kolme viimase aasta jooksul mitte-eestlaste seas kasvanud nii Eesti vene- kui ka eestikeelse meedia usaldajate osakaal (vt Joonis 2).

Joonis 2. Meediakanalite usaldusväärsus teisest rahvusest elanike seas 2017 vs 2020, %. (Allikas: EIM 2017, 2020; Seppel 2020: 77)

Kui veel 2017. aastal olid usaldusväärseimate kanalite nimekirja eesotsas Pervõi Baltiiski Kanal (PBK) ja teised Venemaa telekanalid, siis nüüd on esikohale pürginud kohalik ETV+ ning Eesti

venekeelsed uudisteportaalid. Kohalike venekeelsete uudisteportaalide osakaal on kolme aastaga kahekordistunud (Seppel, 2020:77).

Viimased uuringud näitavad, et venekeelsed inimesed on info suhtes valikulised ja üsna kriitilised. Neid huvitab pigem Eestis toimuv ning nad otsivad infot kohalikest kanalitest (Kõuts-Klemm, 2021). Näiteks, Covid-19 pandeemia kriisi esimestel nädalatel läbiviidud BRAS uuring (Vihalemm, Juzefovičs, 2021) näitas, et Eestis on kasvanud muukeelse elanikkonna huvi ja usaldus üleriigilise meedia vastu. COVID-19 koroonaviiruse kohta on Eesti muukeelse elanikkonna jaoks peamiseks allikateks Eesti meediakanalid. Venekeelt kõnelevad Eesti elanikud loevad Delfi ja Postimeest eesti ja vene keeles (57%). Populaarsuselt teisel kohal on sotsiaalmeedia (29%) ning kolmandal ERR uudisteportaal. PBK-d ja muid Venemaa telekanaleid jälgivad 11% inimestest ja nende kanalite olulisus on kriisi kestel alates kevadest langenud kaks korda (Sotsiaalministeerium, 2021). Selline märkimisväärne muutus Eesti kohalike meediakanalite kasutamise kasuks võib olla tingitud koroonaviiruse kriisiaegse käitumismustriga, samas võib ka oodata põhimõttelist muutust venekeelse elanikkonna meediatarbimise käitumises (Seppel, 2020).

Teadlased Vihalemm ja Juzefovičs (2021) väidavad, et Baltimaade vene keelt kõnelevad inimesed on oma meediakasutamises säilitanud transnatsionalismi ja kohaliku integratsiooni sünergia. Samuti näitavad uurimise tulemused, et vaatamata laialt levinud skeptitsismile ja umbusaldamisele meediaorganisatsioonide vastu, kipuvad vene keelt kõnelevad meediatarbijad olema oma tähenduste moodustamisel sõltumatud (Vihalemm, Juzefovičs 2020).

Eesti venekeelse meediaturu ja elanike meediatarbimise ülevaatest on näha, et kuigi venekeelne meedia on tugevalt integreeritud Eesti meediasüsteemi, on siiski elanikkonna meediaelistusi iseloomustanud Venemaa ja Eesti venekeelse meedia kombineerimine. Võiks eeldada, et sellises mitmetahulises olukorras on ka venekeelsete ajakirjanike töö mitmeid iseärasusi, mis ei iseloomusta nende eesti keeles töötavaid kolleege. Järgmises peatükis esitan ülevaate sellest, mida on teada venekeelsete ajakirjanike töö kohta.

1.2. Venekeelse ajakirjanduse varasemad uuringud

Venekeelne ajakirjandus Eestis ja selle mõju venekeelsele elanikkonnale on oluline uurimisobjekt Eesti ühiskonna lõimumise monitoorimisel. Monitooringu tulemused on andnud ülevaateid Eesti ühiskonna arengust ning aidanud kujundada lõimumispoliitikat (Eesti Integratsiooni monitooring

2020). Venekeelne ajakirjandus Eestis ei ole tüüpiline vähemuste meedia, mille eesmärk on säilitada vene keelt kõnelevate elanike keele- ja kultuuritraditsioone, vaid omab suurt potentsiaali ühiskonna lõimumisel (Jufereva, Lauk, 2015). Oluline roll venekeelse meediaruumi kujunemisel on ajakirjanikul.

Venekeelsete ajakirjanike tegevust Eestis puudutavad oma magistritöös Anna Tisler-Lavrentjev (2021), uurides Eesti venekeelsete ajakirjanike valikuid Venemaa uudiste kajastamisel, ning Maria Jufereva (2006), kes analüüsis kaasaegsete vene ajakirjanike professionaliseerumist Eestis.

Jufereva uurimistöö kirjeldab Eesti venekeelsete ajakirjanike poolset enda rollide ja ülesannete tajumist. Uurimise tulemusena selgus, et enamik Eesti venekeelsetest ajakirjanikest näevad oma peamiste ülesannetena edastada auditooriumile operatiivselt informatsiooni, aidata inimestel orienteeruda sotsiaalpoliitilistes sündmustes ning soodustada auditooriumi kultuurilise silmaringi laienemist (Jufereva, 2006:95). Samas Jufereva uurimistöö kinnitab asjaolu, et vähem kui pool venekeelsetest ajakirjanikest arvavad, et venekeelne ajakirjandus aitab kaasa venekeelse auditooriumi integreerimise eesti ühiskonda.

Tisler-Lavrentjev (2021) toob oma töös välja, et sarnaselt eestikeelsetele ajakirjanikele on kohalikud venekeelsed ajakirjanikud Venemaal toodetud uudiste suhtes kriitilised ning Venemaaga seotud temade kajastamisel on nad sarnased Eesti toimetustega (Tisler-Lavrentjev, 2021). Näiteks, Eesti venekeelsed ajakirjanikud võivad hankida Venemaa temade publitseerimiseks infot venekeelsetest allikatest, kuid faktide kontrolliks ja eriti tundlike uudiste kajastamisel võetakse kasutusele teised allikad, näiteks Eesti või rahvusvahelised uudisteagentuurid. Samuti kinnitas Tisler-Lavrentjev uurimus asjaolu, et Eesti venekeelsetel ajakirjanikel praktiliselt puuduvad Venemaal isiklikud kontaktid.

Nii Jufereva (2006) kui ka Tisler-Lavrentjev (2021) on käsitlenud venekeelseid ajakirjanikke üldiselt, kuid spetsiifiliselt ei ole teada uuringuid valdkonnaajakirjanike, nt spordiajakirjanike kohta. See oleks aga oluline, sest nt Pilleriin Lillemets (2011), kes on teinud võrdleva sisuanalüüsi Venemaa kajastamise kohta 2010.a. uudistes eesti- ja venekeelses Postimehes, tõi välja, et peamised teemad, mida kajastati, olid sport, riik ja poliitikud/ametnikud. See näitab, et sport on üks kolmest tähtsamast teemast.

Erinevalt Tisler-Lavrentjev (2021) uurimise kokkuvõttest Lillemets siiski leidis, et mõlemad väljaanded rääkisid sporditeemaliste artiklite juures kas Venemaa sportlaste edust või ebaedust.

Venekeelne leht keskendus rohkem Venemaa sportlaste kordaminekutele, eestikeelne aga Venemaa kaotustele ja ebaedule (Lillemets, 2011).

Mõistmaks spordiajakirjaniku töö eripärasid, käsitlen järgmises peatükis esmalt üldisemalt spordiajakirjanduse olemust ja näitan, milline on selle roll ajakirjanduses laiemalt.

1.3. Spordiajakirjandus

Kaasaegne sport on mitmetahuline ning spordi positiivsete ja negatiivsete aspektide kultiveerimine sõltub massmeedia sh ka spordiajakirjanike poolt valitud kajastamise viisist. Just spordiajakirjandus andis uue impulsi spordi kui sotsiaalse institutsiooni ja ühiskonna tervikuna arenguks (Alekseev, Iltšenko, 2016:16). Spordiajakirjandusel on järgmised eesmärgid: auditooriumi objektiivne informeerimine, positiivse ühiskondliku arvamuse kujundamine, teadlikkuse tõstmine spordist, osalemine spordi juhtimisel (Alekseev, Iltšenko, 2016:23). Sportlaste võidud, kaotused, tulemused aitavad spordiajakirjanduse kaudu kaasa ühiskonna ühiste väärtuste, kaasaelamisetunde ja identiteedi kujunemisele. Spordiajakirjandusel on oluline roll positiivsete emotsioonide pakkumisel rahvale.

Sporditulemuste, -sündmuste ja sportlaste avalikustamise vahendiks on spordiajakirjanikud. Ameerika uurija Hohenbergi (1978) sõnul, XX sajandi alguses oli ajakirjaniku roll faktide objektiivne esiletoomine. Tänapäeva ajakirjaniku roll on midagi enam kui koguda ja avalikustada uudiseid ning arvamusi. Peale selle peab tänapäeva ajakirjanik otsima tõde. Tõde ja avalikustatavad uudised ei ole alati sünonüümid. Erinevalt ajaloolastest opereerib ajakirjanik praeguse hetke ja tihti ka tulevikuga (Jufereva, 2006)

Spordiajakirjandus erineb teistest ajakirjandusvormidest selle poolest, et tugineb alati konkreetsele teemale arutelule, kirjeldamisele ja analüüsile ning on suunatud piiratud sihtrühmale (Sharafutdinova, 2009). Spordiajakirjandust on iseloomustatud kui "pehme" ajakirjanduse vorm, millel puudub teiste "kõva" ajakirjanduse vormide rangus ja usaldusväärsus (Boyle, 2017). Spordiajakirjanikel on esinenud raskusi oma ametialase prestiiži tõstmisega, hoolimata nende publitseeritud lugude populaarsusest (Hutchins, Rowe, 2012). Boyle'i (2017) arvates on see paradoksaalne, sest samas on spordiuudised end tugevalt positsioneerinud nii tele- ja raadiouudistes kui ka digi- ja paberlehtedes. Hennoste (2001) kinnitab, et spordist on saanud poliitika kõrval valdkond, millele antakse maailma lehtedes kõige enam ruumi. Tippspordi ja

harrastusliikumise propageerimine ning noortesporti arendamine määrab spordiajakirjanduse kasvavat rolli ning nõudlust kvaliteetse ja operatiivse informatsiooni järgi. Spordialade ja sportlaste sotsiaalse väärtuse kasvamisega on arenenud spordiajakirjanike professionaalsus. Õigeaegne ja faktivigadeta informatsiooni edastamine nõuab spordiajakirjanikelt mahukat ettevalmistust - tulemuste, tausta, võistluse info uurimist. Mahuka eelinformatsiooni teadmine on tänapäeva spordiajakirjaniku edu võti.

Teadlane Tulenkov (2004) toob välja kolm spordiajakirjanikele olulist sihtgruppide: spetsialistid (kaasatud osapooled - sportlased ise, treenerid, kohtunikud, korraldajad), passiivsed ja aktiivsed spordifännid.

Spordiajakirjanikud peavad muretsema ka selle eest, et mitte näidata oma eelistusi sportlaste või spordivõistkondade suhtes. Samuti peavad spordiajakirjanikud oskama tõlgendada erinevate, ka neile tundmatute spordialade statistilisi andmeid ja alade spetsiifikat. Seda kõike tuleb täita jälgides ajakirjanike professionaalseid ja eetilisi standardeid (Eesti ajakirjanduseetika koodeks, 1998). Samas spordiajakirjanikud samastuvad rohkem subjektiivsete kui objektiivsete aspektidega. Ka spordiajakirjanikud ei suuda oma reportaažides olla neutraalsed ja erapooletud (Boyle, 2006).

Sõltumata sellest, millistele sihtgruppidele uudiseid publitseeritakse, on digimeedia hakanud mängima võtmerolli meediatarbija tähelepanu äratamisel. Enam kui 60% spordifännidest pöörduvad spordiuudiste hankimiseks veebikanalite poole. Põhjuseks on digimeedia operatiivsus, uudisväärtuslikkus ja võimalus uudiste jagamiseks (Creedon, 2014). Võib arvata, et see näitaja on tänaseks päevaks palju kõrgem, kui arvestada asjaolu, et suurem osa täisealisest elanikkonnast kasutab internetti peaaegu igapäevaselt (Kantar Emor, 2021).

Briti uurija Simon McEnnis (2018) toob esile tänapäeva kahte tüüpi spordiajakirjanikke - traditsioonilised ja online-spordiajakirjanikud. Online-spordiajakirjanikud on meediaväljaannetele äärmiselt olulised, meelitades ligi sisulist veebiliiklust. Samas see majanduslik kasulikkus ei ole toonud kaasa kõrgemat ametialast staatust (McEnnis, 2018). Levinud müüt, et sporditoimetused on meediaväljaande "mänguasjade osakond" (Oates and Pauly, 2007), peegeldub ka tänapäeva sporditoimetustes, kus traditsioonilised spordiajakirjanikud halvustavad online-spordiajakirjanikke rõhutades nende madalamat professionaalset taset (McEnnis, 2018).

Spordiajakirjanike toodetud spordisündmustele pühendatud materjali võib klassifitseerida kolme gruppi: eellugu (Advance stories), kokkuvõte (Game Summary) ja analüüs (Post-Game Analysis)

(Rosenthal, Stofer, Schaffer, 2010). Eellugu kirjeldab sündmusele või võistlusele eelnevat infot - kes kellega kohtub, prognoosid, võistluspaik, stardinimekirj. Kokkuvõtte sisaldab lisaks võistluse tulemustele ka ajakirjaniku kommentaari, asjaosaliste tsitaate, pealtvaatajate emotsioone. Analüüs sisaldab hästi argumenteeritud ja läbimõeldud võistluse käigu peegeldust, mille peamiseks sihtgrupiks on spetsialistid (Rosenthal, Stofer, Schaffer, 2010). Teised uurijad Reinardi ja Wanta (2009) võtavad aga aluseks funktsionaalsuse ning jagavad spordiajakirjanduse materjale sõltuvalt püstitatud eesmärkidest, mida autorid soovivad saavutada: informeerida, pakkuda meelelahutust või veenda.

Tänapäeva digitaliseeritud massmeedia kohustab ka spordiajakirjanikke kasutama operatiivselt arvutitehnoloogilisi programme ja arendama oskusi pildi-, video- ja helimaterjalide töötlemiseks. Samas toimetuste juhtide ja ajakirjanike hinnangul on lisaks teistele oskustele oluline ka kiirus (Himma, 2018). Läbiviidud uurimise käigus leiab aga Himma, et tegelikkuses lugejaid ei huvita ja nad ei tea kui palju ühikuid on ajakirjanik avaldanud, vaid neid huvitab see, mis sisuga uudis on avaldatud. Lisaks spordiajakirjaniku oskustele sõnumi toomisel on oluline roll ka vormilistel ja sisulistel teguritel (Kaukvere, 2013). Teate mõju kujunemine lugejale sõltub visuaalsetest ja sõnalistest võtetest (Vihalemm, 2009).

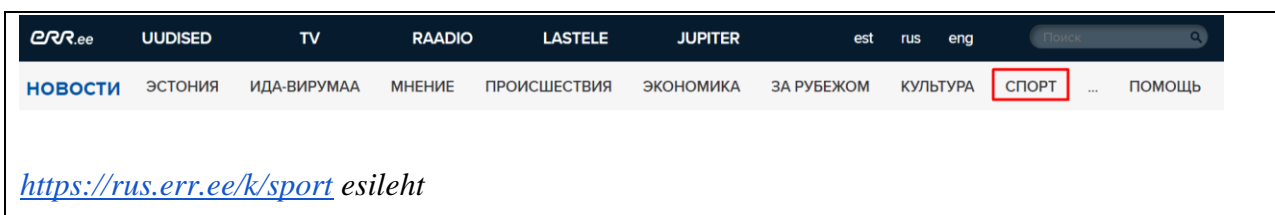
Kalam (2015) uuris Eesti päevalehtedes töötavate spordiajakirjanike igapäevast tööd ja selgus, et spordiajakirjaniku amet on ainus amet, kus uurimises osalenud ajakirjanikud nägid töö ja vabaaja lemmiktegevuse ühendamist. Küsitletud olid mõelnud tööst teises väljaandes, kuid mitte spordiajakirjaniku tööst loobumisele. Uurimisest selgus, et küsitletud ajakirjanikud hindavad otsest kontakti sportlaste ja treeneritega ning saadavat siseinformatsiooni, mis ei jõua lugejani. Suureks miinuseks toodi välja tööaja määramatust (Kalam, 2015).

1.4. Ülevaade spordiportaalidest

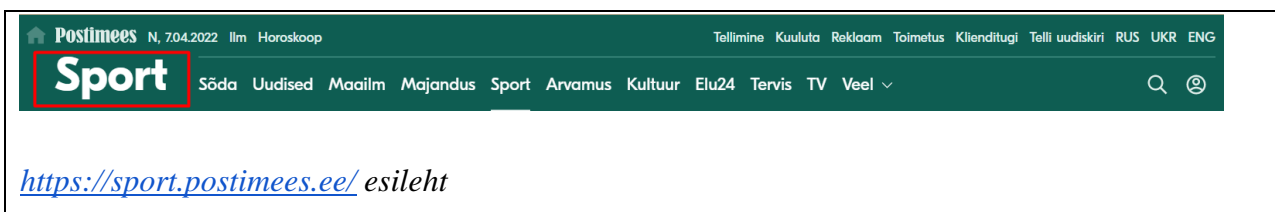
Järgnevalt annan ülevaate Eesti sporditoimetustest ja spordiajakirjanikest veebitoimetustes. Analüüsiks kasutasin Eesti eesti- ja venekeelsetest portaalide internetis kättesaadavaid portaalide andmeid. Kasutatud algmaterjal on salvestatud kuvatõmmistena (Joonis 3).

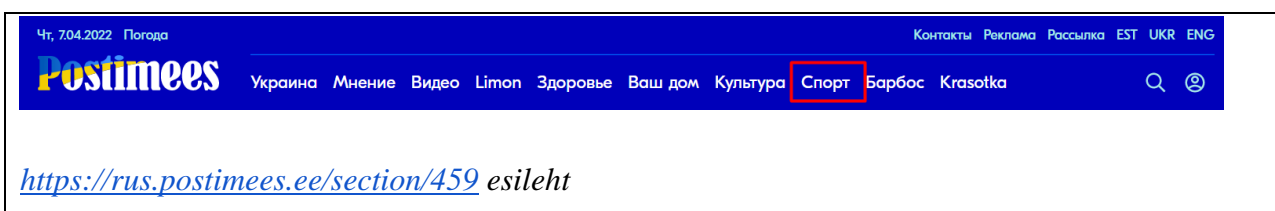
<https://sport.err.ee/> esileht

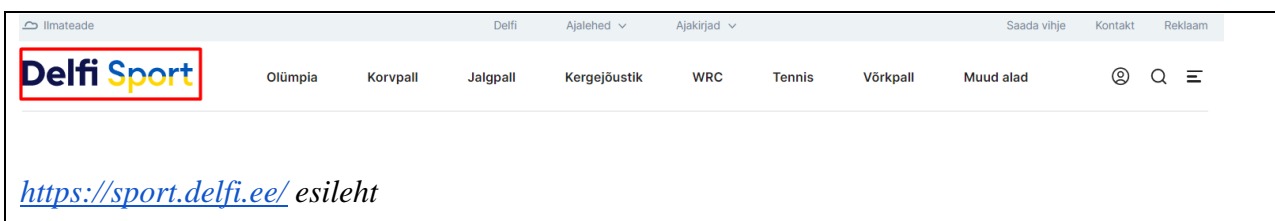
<https://rus.err.ee/k/sport> esileht

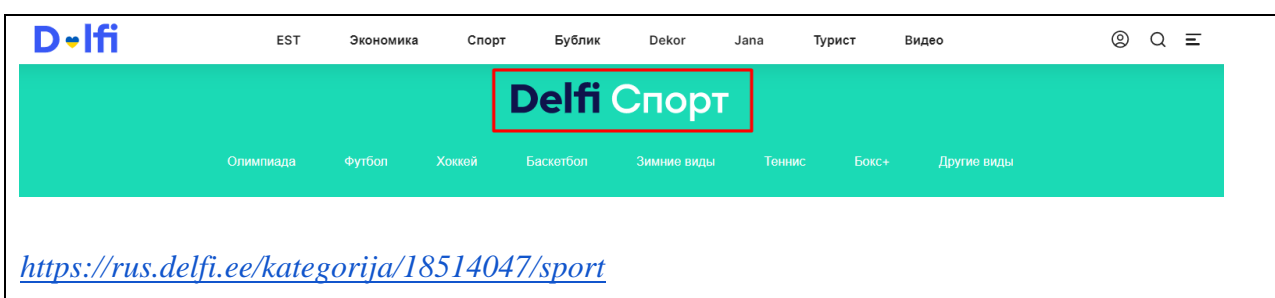
<https://sport.postimees.ee/> esileht

<https://rus.postimees.ee/section/459> esileht

<https://sport.delfi.ee/> esileht

<https://rus.delfi.ee/kategorija/18514047/sport>

Joonis 3. Kuvatõmmised Eesti eesti- ja venekeelsetest portaalist. Kasutatud 07.04.2022

Venekeelsed ERR, Delfi ja Postimees omavad portaalide esilehtedel sporditeemalist rubriiki, kuid erinevalt eestikeelsetest vennasportaalidest ei oma nad eraldi alamlehte, nagu sport.err.ee, sport.postimees.ee ja sport.delfi.ee. See on seotud sporditoimetuste puudumisega ning tähendab seda, et spordi uudised segunevad portaalis kuvatavate teiste uudisetega (vt joonis 3). Kuigi

portaalides ei ole eraldi spordirubriike, avaldatakse neis spordiuudiseid ja sellepärast on otstarbekas uurida, kes neis portaalides sporti kajastavad ja kuidas nad seda teevad.

2. Uuringu eesmärk ja meetod

Käesoleva magistr töö eesmärk on analüüsida Eesti venekeelse spordiajakirjanduse tööd (tööpõhimõtteid) ja selle eripärasid, täites tühimiku senises Eesti spordiajakirjanduse uurimises.

2.1. Uuringu eesmärk ja uurimisküsimused

Oma magistr töö teemana uurin Eesti venekeelsete spordiajakirjanike tööd, nende tehtavaid valikuid spordi kajastamisel ja seda, mis on nende valikute põhjused. Uurimistöö keskendub järgmistele uurimisküsimustele:

- Kuidas mõtestavad Eesti venekeelsed ajakirjanikud spordi kajastamist, st oma tööd venekeelses meedias?
- Millistest teguritest sõltub publitseeritavate venekeelsete spordiuudiste valik?

Uuringu üks kõrvaleesmärke on mõtestada, millises suunas võiks venekeelne spordiajakirjandus areneda, et pakkuda vene emakeelega auditooriumile olulisi ja usaldusväärseid spordiuudiseid.

2.2. Meetod

Materjalina kasutan avalikest allikatest saadud andmeid (spordiuudised) ja enda poolt läbiviidud ekspertintervjuusid koos *think-aloud* vaatlusega. Viisin ajakirjanikega läbi poolstruktureeritud ekspertintervjuu, mille kava on esitatud töö lisa (Lisa 1). Intervjuu kava koosnes 5 teemaplokist:

- 1) respondendi taustaga tutvumine
- 2) kasutatavad allikad, tööspetsiifika
- 3) tegurid, mis mõjutavad uudiste avalikustamist (töösuhted, ressursid)
- 4) erinevate venekeelsete sporditoimetuste uudiste kuvatõmmiste arutelu (*think-aloud* vaatlus)
- 5) venekeelse spordiajakirjanduse tuleviku perspektiivid

Intervjuu käigus uurisin respondendi töökogemuse ja hariduse kohta, miks respondent on valinud spordiajakirjaniku ameti, kuidas toimub allikate valimine ja uudiste valik. Uurisin spordiajakirjaniku vabadust uudiste koostamisel, avalikustatavate uudiste temade ja spordialade kinnitamise, otsustamise üle. Pidades oluliseks teemaks eesti keele oskust, uurisin kuidas eesti

keele oskus või mittevaldamine mõjutab spordiajakirjaniku tööd. Uurisin, millised on respondentide arvamused Eestis populaarsed spordialad vene keelt kõnelevate inimeste seas ja miks on või miks ei ole Eesti sportlased vene keelt kõnelevate inimeste seas populaarsed. Intervjuusse kombineeritud *think-aloud* vaatluse ajal palusin respondentidel vabas vormis jutustada, miks nende arvates on eesti- ja venekeelsete spordiuudiste kuvamisel erinevusi. Intervjuu lõpus uurisin mida respondentid sooviksid venekeelsetes meediakanalites Eestis muuta või täiendada ja miks.

Ekspertintervjuu meetod on leidnud laialdast kasutust mitte ainult akadeemilises keskkonnas, vaid on aktiivselt kasutusel turunduses, reklaaminduses, massmeedia uuringutel. Ekspertintervjuu on kvalitatiivse uurimistöö meetod, mille fookuses ei ole intervjuueeritava isiksus, vaid tema teadmised, pädevused ja töökogemus konkreetses tegevusvaldkonnas (NAFI, 2022). Ekspertintervjuu aitab paremini mõista ja analüüsida tarbija motiive, uurida tema käitumist ja suhtumist tootesse, teenusesse, töösse. Teaduslikus uurimistöös aitab see meetod mitte ainult kontrollida kvantitatiivsete uurimisvahendite kvaliteeti, vaid ka laiendada uurimisobjekti tajumist, vaadata seda teise nurga alt (Belanovski, 2001). Ekspertintervjuu viiakse läbi vastava teema kompetentse respondentiga, kelle pädevus uurimisteema küsimustes on usaldusväärne. Ekspertintervjuud on esmane andmete kogumine, mis põhineb küsitletavate spetsialistide kogemustel, teadmistel ja intuitsioonil (Kuzmenko, 2017:435). Küsitletud spordi valdkonnast kirjutavad ajakirjanike võib käsitleda oma valdkonna ekspertidena kuna on uuritava valdkonna kompetentsed spetsialistid ning on võimelised andma uuritava teema kohta põhjendatud tagasisidet (Kuzmenko, 2017:436).

Sügavama info saamiseks kombineerisin poolstruktureeritud intervjuud *think-aloud* vaatlusega.

Think-aloud vaatlusel kasutati autori poolt arhiveeritud erinevate spordisündmuste kuvatõmmiseid, mida eksponeeriti intervjuu osana intervjuueeritavatele (Lisa 2). Töö autor, tarbides nii eesti- kui ka venekeelset meediat, on märganud, et eriti spordiuudiste kuvamisel esineb autori arvates märkimisväärseid erinevusi. Aasta jooksul sai arhiveeritud mitmed Eesti spordi suurepäraseid uudisväärtselikeid saavutused, mis olid venekeelsetes väljaannetes kajastatud vähemal määral või jäetud kajastamata.

Think-aloud meetod on kasutusel alates 80ndate algusest, seda on rakendatud psühholoogilistes, turunduslikes ja hariduslikes uurimustes (van Someren et al 1994). *Think-aloud* meetod näeb ette seda, et osalejad kommenteerivad kõike, mida nad vaatluse või intervjuu ajal näevad, mõtlevad,

teevad ja tunnevad. Verbaliseeritud tagasiside annab vaatlejatele sügavama ettekujutuse kognitiivsete protsesside kohta, mida võivad tajuda uuritava toote või teenuse kasutajad (Fonteyn jt 1993). Kui intervjueritavad ei olnud väga jutukad, siis küsisin täpsustavaid küsimusi.

Uurimistöö valimisse otsisin Eestis tegutsevate venekeelsete väljaannete spordiajakirjanikke, kes saaksid rääkida oma tööst ja selle tagamaadest.

Respondentide valik oli piiratud, kuid hõlmas enamuse vene keeles spordiuudiseid kirjutavaid ajakirjanikke. Intervjuud toimusid vene ja eesti keeles. Nimetatud respondentide arv on piisav, et moodustada nende vastuste põhjal väljakujunenud (kvantitatiivselt ebatäpne) tüpoloogiline pilt.

2.3. Valim

Antud töö uurimise käigus on fookusesse võetud ajakirjanikud kolmest organisatsioonist, kellel on võimalus pakkuda Eesti turul venekeelset spordiinfot:

- Venekeelne Eesti Rahvusringhääling <https://rus.err.ee/>
- Venekeelne Delfi <https://rus.delfi.ee/>
- Venekeelne Postimees <https://rus.postimees.ee/>

Kaardistasin nende veebiportaalide spordirubriikide olemasolu ja uurisin ka meediaorganisatsioonide struktuure, sporditoimetuste olemasolu ja spordiajakirjanike arvu. Vaatasin võrdlevalt nende organisatsioonide eesti- ja venekeelset portaali, et saada ka võrdlusinfot spordi võimaliku olulisuse kohta nendes portalides (vt Tabel 2).

Tabel 2. Suuremad venekeelsed uudiste portaalid Eestis (2022)

Ettevõtte	Rubriigi SPORT olemasolu esilehel	SPORT alamlehe olemasolu	Sporditoim etuse olemasolu	Spordiajakirjanike arv
AS Postimees Grupp				
https://www.postimees.ee/	Jah	https://sport.postimees.ee	Jah	8
https://rus.postimees.ee/	Jah	Ei	Ei	1

AS Ekspress Meedia				
https://www.delfi.ee/	Jah	https://sport.delfi.ee/	Jah	8
https://rus.delfi.ee/	Jah	Ei	Ei	1 (hetkel ei tööta)
Eesti Rahvusringhääling				
https://www.err.ee/	Jah	https://sport.err.ee/	Jah	14 (portaal 4, raadio 3, tele 7)
https://rus.err.ee/	Jah	Ei	Ei	4 (portaal/raadio 2 (põhitöö kõrvalt), tele 2)

Allikas: avalikud andmed internetis Delfi, ERR, Postimees

Ekspertintervjuud viisin läbi kuue respondentidega (vt Tabel 3). Kõigilt intervjuueerivatelt küsisin informeeritud nõusoleku uuringus osalemiseks ning nende intervjuude kasutamiseks uurimistöös. Intervjuueeritutele ei ole nimeliselt viidatud, kuid venekeelsete spordiajakirjanike väike arv Eestis võib sellest hoolimata võimaldada neid hõlpsasti tuvastada. Mõnevõrra aitab konfidentsiaalsust tagada asjaolu, et esitan tsitaate tõlgituna eesti keelde ja selle võrra ei anna tsitaat edasi intervjuueeritava isikupärast keelekasutust samal määral kui see oleks olnud esitatud nende peamises suhtluskeeles.

Tabel 3. Intervjuueeritavad

Kood	Sugu	Emakeel	Teised keeled	Haridus	Töökoht
AJ 1	mees	vene	eesti	kõrg	Avalik õiguslik sektor
AJ 2	naine	vene	eesti, inglise, ukraina	ei ole teada	Eraõiguslik sektor
AJ 3	mees	vene	eesti	lõpetamata	Avalik õiguslik sektor

AJ 4	mees	vene	inglise, eesti (omandamisel)	kõrg	Eraõiguslik sektor
AJ 5	mees	vene	eesti, inglise	kõrg	Eraõiguslik sektor
AJ 6	mees	vene	eesti, inglise	lõpetamata	Avalik õiguslik sektor

Allikas: uurimistöö intervjuud

Salvestasin intervjuueeritavate nõusolekul kõikide intervjuude helid ilma videota. Salvestatud audiomaterjale kasutasin ainult magistritöö uurimise eesmärgil.

Läbiviidud ekspertintervjuud toimusid vene keeles. Neli intervjuud õnnestus läbi viia näost näkku ja kaks telefoni teel. Vaatluse visuaalne materjal füüsiliste ja videokeskkonna intervjuude ajal oli eksponeeritud Powerpoint slaidide näol, telefoni teel läbiviidud intervjuud toetasid vahetult enne telefonivestlust e-maili teel saadetud slaidid.

2.4. Intervjuude analüüs

Käesolev magistritöö osa keskendub uurimise käigus tehtud poolstruktureeritud ekspertintervjuude analüüsile. Intervjuude transkriptsioonid on analüüsitud kasutades horisontaalset teemapõhist analüüsi (*cross-case analysis*). Kuna Eesti venekeelseid spordiajakirjanikke ei ole praktiliselt uuritud, otsustasin kasutada kvalitatiivset analüüsimeetodit. Kvalitatiivse meetodi abivahendiks oli MAXQDA intervjuude transkriptsiooni analüüsiprogramm. Programm võimaldab siduda omavahel kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed andmed. MAXQDA-s kasutatud koodide seotus uurimisküsimuste ja intervjuu teemaplokkidega on toodud allolevas tabelis 4 ja Lisas 3.

Tabel 4. Uurimisküsimuste ja intervjuu teemaplokkide seos koodidega

Uurimisküsimus 1	Uurimisküsimus 2	Lisaeesmärk
Spordi kajastamine venekeelses meedias	Tegurid, millest sõltub uudiste publitseerimine	Venekeelse ajakirjanduse tulevik

Koodid: Töökogemus	Koodid: Tegurid	Koodid: Venekeelsete spordiudiste tulevik Eestis
-----------------------	--------------------	--

Allikas: autori koostatud

Kuue ekspertintervjuu käigus saadud informatsiooni analüüsimisel selgusid respondentide ühised ja erinevad osad, koorusid välja venekeelsete spordiajakirjanike töö eripärad avalik-õiguslikus ja eraõiguslikes meediakanalites. Küsitletud spordiajakirjanikud olid avatud, avaldasid arvamust ja jagasid kogemust heatahtlikult ning positiivselt. Küsitletud respondentidest viiele oli autor ise varasemalt andnud intervjuud.

Keskmiselt küsisin iga respondendi käest 10-11 küsimust (intervjuukava nägi ette 14 küsimust). Osades intervjuudes tekkis ajapuudus, osad respondendid jäid *think-aloud* meetodi juures pikemalt jutustama ja arutama. Keskmiseks intervjuu pikkuseks kujunes 40 minutit.

3. Tulemused

Selles peatükis tutvustan ekspertintervjuudega kogutud materjali ja nendest tulenevaid järeldusi. Intervjuude tulemused on jaotatud temaatilistesse plokkidesse.

3.1. Ettevalmistus ja motivatsioon

Küsitletud respondendid selgitasid oma huvi spordist kirjutamise vastu, pidades spordiuudiseid / sporti põnevaks ja huvitavaks ning eristuvaks igapäevastest uudistest. Kõigil küsitletutest respondentidest oli varasem ja kahel ka hetkel aktiivne sportlik tegevus.

AJ6: Mulle meeldib sport ja mulle on alati olnud huvitavad Eesti sportlaste tulemused. See on oluline edasi anda mitte ainult tulemused, vaid ka sportlaste ja treenerite kommentaarid.

AJ5: Minu kui uudisekirjutaja jaoks sport on nagu värske õhu sõõm. Sport on dünaamika, uued näod ja tähed.

AJ2: Ma läksin ajalehest ära, kuna sain aru, et ma liigun seal ringis, ma olin väsinud rutiinist. Sport on huvitav kogemus, eriti olümpiamängude kogemus. See oli unikaalne.

Enamus küsitletud venekeelsetest ajakirjanikest panustavad eksklusiivse konteksti kujundamisse. Esiplaanile tuuakse asjaolu, et ajakirjanik on sisulooja, mitte tõlkija.

AJ6: Venekeelne spordiajakirjanik tööle tulles peab olema eelkõige ajakirjanik, mitte tõlkija. Just see mõjutab avaldatud materjali kvaliteeti. Tuleb toota originaalset sisu, mitte tõlkida kolleegide materjale.

Avalik õigusliku kanali respondendid rõhutasid intervjuudes venekeelsete spordiuudiste eetriaega ja selle mõju avalikustatavate uudiste sisule.

AJ6: Eestikeelsel AKl on palju võidukam positsioon – eetriaeg 21, spordiuudised 21.30 – selleks ajaks spordiajakirjanikud jõuavad ära oodata spordivõistluse lõpu, võtta intervjuusid ja kokku võtta tulemusi, operaatorid aga teha korralikud võtted. Professionaalsed spordivõistluste korraldajad oskavad planeerida ürituse lõpuaega. Venekeelsel AK-l eetriaeg on tund aega eespool ja tavaliselt spordivõistlused veel käivad ning uudisväärus puudub.

Kuuest intervjuust viiel oli tunda kõrget motivatsioonitaset ja tahet tegutseda Eesti spordi meediamaaastikul. Üks intervjuueeritav tunnistas, et viibib mugavustsoonis ning teeb nii palju kui vaja, kuid mitte rohkem. Üks respondent tunnistas, et viimaste kuude maailma poliitiline olukord ja sõda Ukrainas on teda nii palju emotsionaalselt mõjutanud, et spordist ei jõuagi mõelda.

3.2. Materjalide hankimine, teemade valik

Kõik respondendid on kinnitanud, et nende avalikustatavate uudiste, intervjuude ja süžeede materjali hankimine toimub iseseisvalt. Venekeelsed spordiajakirjanikud kasutavad allikateks ka Venemaa spordiportaalidest ja avalikest kanalitest saadud informatsiooni. Samas oli märgata osade respondentide kriitilist suhtumist uudiste edasiviitamisesse ning paljud toetasid unikaalse sisu tootmise vajalikkust.

AJ4: Mind aitavad minu isiklikud sidemed, mis on tekkinud minu töötamise ajal välismaa suurimate spordiportaalide koosseisus, kellega mul jäid väga head suhted. Nad lubavad kasutada nende tekste.

AJ6: Võin öelda, et vene keeles informatsiooni kättesaadavus on kriitiline. Tahes tahtmata venekeelne spordiajakirjanik kasutab uudiste avalikustamiseks eestikeelsete kolleegide materjale. /.../ Samuti venekeelt kõnelevale ajakirjanikule avaneb postsovetlik ruum ning tal on lihtsam leida postsovetlikest allikatest informatsiooni ja jagada see edasi. See on lihtsam, kui otsida informatsiooni oma sportlastest ja luua unikaalne sisu. Edasiviitamine on palju lihtsam.

AJ2: Mul on korralik lai spordiressursside kogumik, ja õnneks saan kasutada eesti, vene, ukraina ja inglisekeelseid infokanaleid. Muidugi teen ma ka enda autorilugusid.

AJ1: Teemade ja kasutatavate allikate üle otsustan ainult mina.

Eraõiguslike kanalite esindajad leidsid ka seda, et vene keeles saadavate maailma spordi uudiste hulk on suur ning kiirem ja lihtsam on avalikustada olemasolev uudis viidates algallikale.

AJ4: Tõlkimine ei ole probleem, kuid see on aeg, samuti keele stilistika. Meil ei ole ressursi selleks. Seepärast võetakse aluseks valmismaterjal. Tänu minu eelmisele kogemusele mul on head ja ustavad kontaktid.

Kõik respondendid kinnitasid, et eesti keele oskus on väga tähtis. See mängib olulist rolli nii kohalikus informatsioonis orienteerumisel, tõlkimisel kui unikaalse sisu loomisel.

AJ5: Mul ei ole probleemiks suhelda eesti keeles. Vaata, just eile olin võtnud [intervjuu – N.I.] karatee föderatsiooni vastavalituse presidendiga. Mul on küll tunne, et peale mind ei ole keegi sellist intervjuud teinud, isegi eestikeelsetes uudistes on vähe sellest räägitud.

AJ6: Ma suhtlen eesti keeles vabalt.

AJ2: Eesti keele oskus on väga oluline. Meil on endiselt spordiajakirjanikke, kes ei räägi eesti keelt üldse.

AJ1: kindlasti keeleoskus aitab

Samuti märgiti vene keelt kõnelevate sportlaste olemasolu tähtsust.

AJ1: Olulist rolli mängib võistkondade juures vene nime olemasolu, sest see võimaldab venekeelsel spordiajakirjanikul võtta intervjuud emakeeles.

3.3. Venemaa spordiuudiste kajastamine

Venemaa spordiuudiste kajastamist on avalik-õiguslike kanalite venekeelsed toimetused üksmeelselt välistanud, ja juhul kui on tegemist tõelise maailmamastaabis spordisaavutusega, näiteks Venemaa jäähoki koondise võidu või kaotusega.

AJ3: Me teeme, aga eeldusel, et eestikeelne toime teeb seda ka, me väga ei erine.

AJ5: Ma aeg ajalt loen sports.ru, sport-express, chempionat.ru. Kuid oma töös ei ole neid allikaid üldse kasutanud.

AJ1: Meil eraldi Venemaa spordiuudistest ei räägita. Jah, kui Venemaa koondis, näiteks jäähokis, võitis või kaotas tiitlimatši – siis küll kirjutame. Eraldi Venemaa spordile me tähelepanu ei pööra.

AJ4: Venemaa sportlaste uudiste avalikustamine on põhjendatud lugejate huviga. Samuti on märgata erinevusi lemmikspordialade kattuvuses – seal, kus on tugevad Ilves, Sildaru ja Tänak, ei ole venelasi.

Intervjuude käigus kasutatud kuvatõmmistel (Lisa 2) on märgata eesti – ja venekeelsete portaalide spordiuudiste kuvamisel märkimisväärsed erinevused. Intervjueeritavate seisukohad kinnitavad

publitseeritavate spordiuudiste erinevusi ja eraõiguslike portaalide Venemaa spordiuudiste avalikustamise põhjusi – lugejate huvi, klikkide olemasolu.

Küsitletud spordiajakirjanikud mainisid uudiste duubeldamist ehk vajadusel eestikeelsete sporditoimetuste algmaterjalide kasutamist (intervjuud, kommentaarid) vene keeles. Ühest küljest see aitaks piiratud ressursside raames toota originaalkeeles materjali, teisest küljest piiraks spordiajakirjanike iseseisvalt toodetud ja loodud materjalide tootmist. Respondentide arvamused erinesid.

AJ3: Võtsin intervjuud just eile hokikoondislase käest nii eesti kui ka vene keeles, sama Epp Mäega, kui Anu Säärts ei saanud vastu minna ja mina tegin kahes keeles intervjuud. See ei ole kohustus, vaid omavaheline koostöö.

AJ5: Olen aegajalt pöördunud meie eestikeelsete reporterite poole, kuid kuna ma pole otseselt sporditoimetuse kolleeg, siis tunnen ebamugavust. Samuti osad kolleegid ei valda vene keelt piisavalt, et võtta intervjuud vene keeles.

AJ6: Kui meil oleks olemas oma venekeelne sporditoimetus, siis dubleerimist saaks vältida. Isegi AK raames ei ole eraldi operaatorit, montaaži, kes tegeleks ainult spordiuudistega. Kõik piirdub ressursside olemasoluga.

AJ2: Aeg ajalt töötame sünkroonselt, näiteks iluuisutamise Euroopa meistrivõistlustel ehk pole mõtet kahekesi teha samu asju ning ma nõ ootasin ära millal tuleb uudis eesti keeles ja siis kohandan selle venekeelse lugeja jaoks.

Kommertskanalite igapäevase töö edu näitajaks on avalikustatud uudiste loetavatus. Kõik eraõiguslike kanalite ajakirjanikud kinnitasid, et uudiste avalikustamisel peavad nad arvesse võtma eesmärgi, et uudis saavutaks kõrged loetavuse numbrid.

AJ1: Kommertskanalid elavad reklaamitulu arvelt. Toimetus saab ju sellest aru ning jälgib, analüüsib ja söödab ette lugejat huvitavat informatsiooni. Ma ei näe sellest mitte midagi halba. Kui ei meeldi – loe teisi allikaid /.../ Kommertsportaalidel on oma prioritisatsioon, neil on fookus mujal. Ja kindlasti mängib rolli ka ressursi puudumine.

AJ4: Oma töös paratamatult sa reageerid lugeja reaktsioonile. Meile on oluline, et lugeja loeks selle uudise läbi. Tasulisele meediasisule läksime üsna valutult üle. Tuli välja et venekeelne

elanikkond oli valmis maksma uudiste ja lugude eest. Oleme täitnud plaanid ja isegi neid ületanud. Eesti inimesed on valmis maksma kvaliteetse ajakirjanduse eest.

AJ5: Kui ilmuvad sellised uudised, see tähendab et on olemas huvi ja nõudlus.

AJ6: See on click-bate. Infoportaalidel töötavad ajakirjanikud saavad aru –isegi kui keegi neile otseselt sellest ei räägi, ta sõltub näitajatest.

AJ2: Riiklik online portaal võib endale luba kajastada mitteloetavaid uudiseid, mina pean tagama klikkide olemasolu. Kahjuks kommertsportaalil on nii. Kuna sport pakub huvi vähestele, siis spordi uudis peab olema ette serveeritud sellisena, et pealkiri, lead või midagi muud oleks kutsuv klikkama. Keegi ei hakka lugema sellest mis ülekaaluga võitis oma vastast Kaia Kanepi, aga kui Kaia Kanepi läks närvi ja viskas puruks oma reketi ja seejärel võitis oma vastast - vot sellele uudisele klikitakse/...../ seepärast oleme pidanud kajastama uudiseid sellise kerge kollase tooniga. Selleks et spordi uudis koguks statistiliselt keskmise vaatamise arvu, tuleb konkureerida tavapärase uudistega. Selleks pean kirjutama, et kuskil keegi sai viga, rebiti jalg küljest ja visati selle korvpalli korvi../naeratab/

3.4. Spordiajakirjaniku autonoomia

Kõigi kuue küsitletud spordiajakirjaniku kindel seisukoht oli, et väljaannete juhtkonnad usaldavad spordiajakirjanikke nii teemade kui ka kasutatud allikate osas.

AJ4: Uudiste valik toimub iseseisvalt, aeg ajalt konsulteeritakse minuga. Aga üldiselt kogu ülevaate, mis toimub nädala jooksul, saab toimetuse koosolekult - planjorkalt, mis toimub iga päev hommikuti. Seal osalevad kõigi osakondade juhid.

AJ2 Mulle antakse võimalus ise ruulida (самой рулить)

AJ1: Sisu osas otsustan ise. /.../ Juhtkond usaldab absoluutselt ja arvab, kui ma tegin sellise valiku, siis see on õige.

3.5. Organisatsioonide sporditoimetuste puudumine

Intervjueeritute sõnul väga olulist rolli mängib venekeelsete sporditoimetuste puudumine, osades väljaannetes ka ametliku spordiajakirjaniku positsiooni puudumine.

AJ4: Meil ei ole eraldi venekeelset sporditoimetust, kuid meil on eraldi ette nähtud spordiajakirjaniku ametipositsioon. Kuid vajadusel mul on õigus ja võimalus see koht ümber tõsta teise osakonda. See juhtus näiteks sõja ajal praegu.

AJ6: Sporditoimetust eraldi pole.

AJ1: Meie meediakanal ei oma eraldi sporditoimetust.

Mitmed venekeelseteks spordiajakirjanikeks peetud ajakirjanikud on tunnistanud, et nad on tegelikult tegelenud sporditemaatika valgustamisega vabatahtlikult ja omal initsiatiivil. Ametlikult nad ei ole spordiajakirjanikud ning osade organisatsioonide struktuurides puudub spordiajakirjaniku ametlik positsioon.

AJ2: ma pean ütleva enamat - ma ei ole spordiajakirjanik

AJ1: meie meediakanalil ei ole ametlikku spordiajakirjaniku ametikohta

Paljud küsimused, millele vastasid respondendid, pörkasid kokku olulise põhjendusega, mis aitas leida vastuse, mis iseloomustab venekeelse spordiajakirjanduse hetkeolukorda Eestis. Kõik küsitletud ajakirjanikud viitasid venekeelse spordiajakirjanduse inim- ja raharessursi puudumisele.

AJ4: Me pidime kõik olemasolevad ressursid suunama Ukraina sõja teema kajastamisele, kõik pidid töötama 24h ning kahjuks spordi teema läks tahaplaanile.

AJ3: Lisaressursi kaasamine eeldab lisafinantseerimist, kuid kahjuks me ei saanud laiendamiseks lisarahastust. Rutiinne töö peegeldub kvaliteedis. Osakonnas võiks olla rohkem inimesi ja minikonkurents, see viib edasi.

AJ5: Venekeelses AK väga palju sõltub kaamerateest. Eesti toimetus jaotab kaamerate ressursid laiali ja sellest sõltub venekeelse spordisaate sisu. Kuigi, mul aeg ajalt tundub, et küsimus on ka spordiajakirjaniku enda motivatsioonis.

AJ6: Jah, kõik on kinni inimressursist.

AJ2: Füüsiliselt jõuaks palju rohkem kui oleks võimalik jagada töökoormust. Väga raske ülesanne - riputada 10-12 uudist päevas ja samaaegselt koostada ja toimetada autorilugusid.

AJ1: Kui varem sai ERR lähetada OMe 20-liikmelise meeskonda, millest venekeelne spordiajakirjanik moodustas 5%, nüüd lähetades 3 liikmelise meeskonna, siis venekeelse spordiajakirjaniku lähetamine ei tule kõne allagi

3.6. Vene emakeelega auditooriumi ootused spordiajakirjandusele

Vajadust lugeda ja tarbida uudiseid Venemaa sportlaste saavutustest, põhjendasid küsitletud respondendid vene keelt kõnelevate elanike teises informatsioonilises olemises, venekeelse televisiooni harjumuspärase tarbimise ja Eesti kohalike sportlaste mittetundmisega.

AJ6: Ma õpetan enda inimesi, et tuleb minna kohale ja esitada küsimusi. Miks? Sellepärast, et auditooriumid on erinevad. Informatsiooni tarbitakse erinevalt. See info, mis võib olla huvitav vene keelt kõnelevale tarbijale ei pruugi olla üldse huvitav eesti keelt kõnelevale. Ja vastupidi. Alati tuleb otsida informatiivne väli oma sihtauditooriumi jaoks.

AJ2: Meie venekeelne rahvas on üles kasvatatud vene televisiooni poolt (вскармлиены российским телевидением), naljakas on oodata momentaalset muutust. See on postsoviet riikide (постсоветских республик) mentaliteedi eripärad.

AJ4: Ott Tänaku maailmameistri tiitli võidule pühendatud uudis vene- ja eestikeelses portaalis külastatavuse poolest erines 1000 korda! Ma ei tee nalja. Samas nii Ilvese kui ka Sildaru toimetustele olümpiamängudel elati kaasa - inimesed ärkasid öösel, ootasid ja jälgisid.

Intervjuude käigus tuli välja, et küsitletud venekeelsete spordiajakirjanike arvamusel on välja kujunenud Eestis elavate eestlaste ja venelaste spordialad. Enammainitud vene keelt kõnelevate elanike eelistatavamad spordialad on jäähoki, jalgpall, laskesuusatamine, võimlemine, võistluskunstid, iluuisutamine ja vigursuusatamine.

Venekeelsete spordiudiste lugejad ja vaatajad on väga hästi vastu võtnud Kelly Sildaru ning on jälginud tema etteasteid Pekingi olümpiamängudel. Mida respondentide sõnul kahjuks ei saa öelda Ott Tänaku kohta, kelle kohta märgati kõige suuremaid erinevusi spordiudiste lugemisel ja vaatamisel.

AJ4: On olemas venelastele ja eestlastele omased spordialad. Iluuisutamine on popp mõlemas kogukonnas, samas aga ralli ei kõneta venelasi üldse. Ka siis kui sa seda kajastad päevast päeva. Meie portaalil Ott Tänaku MMi võidu uudis erines eestikeelsest portaalist 1000 korda!

AJ3: Populaarsemad spordialad – võistkondlikud. Lisaks on välja kujunenud eestlaste ja venelaste spordiala - hoki, võimlemine, võitluskunstid

AJ6: Meil, vene keelt kõnelevatel on see jalgpall ja hoki, osaliselt ka suusatamine. Paradoks on selles, et vene keelt kõnelevad jälgivad mitte Eesti koondiste esinemisi, vaid Venemaa koondiste omi. Laskesuusatamine on hea näide.

AJ2: On märgata tugev erinevus vene- ja eestikeelse auditooriumi spordialade eelistustes /.../ Vene keelt kõnelevad tahavad olla kursis iluuisutamise ja Kelly Sildaru tegemistega, kuid neid absoluutselt ei huvita Ott Tänak. Korvpall ei ole ka huvitav, ka jalgpall, kui seal pole just mõnda venekeelse perekonnanimega jalgpallurit /.../ Populaarsemad spordialad - iluuisutamine, jalgpall, freestyle

AJ1: jäähoki, jalgpall, laskesuusatamine

Respondentide vastustes oli märgata, et spordialad, mida nad ise harrastasid lapseeas või millega ollakse seotud praegu, said ka mainitud populaarsete spordialade hulgas. Näiteks võrkpall, jalgpall, maratonijooks jne.

Think-aloud vaatluse tulemusena respondendid kommenteerisid visualiseeritud Eesti sportlaste saavutuste uudiste kajastamist. Näitena tõin kergejõustiklaste viimase sisemaailmameistrivõistluste saavutused – Karl-Erik Nazarovi 60m jooksu ja Hans-Christian Hausenbergi seitsmevõistluse 4.kohad. Respondentide ees olid slaidid, mis kinnitasid eesti- ja venekeelsete portaalide erinevat reageeringut neile Eesti sportlaste saavutustele.

AJ2: Miks ma pidin kajastama Nazarovi ja Hasenbergi saavutusi kui neid keegi ei tunne? Kuna see saavutus ei olnud märkimisväärne, ma ei hakanud raiskama oma ressursi. See kõik on tingitud inimressursi puudusest.

AJ4: Meil on paljud ressursid hetkel suunatud teistesse toimetustesse. Tuleb teha valikuid ning kahjuks hetkel see ei mängi Eesti spordi kasuks.

AJ1: Võib olla pole lihtsalt nii kiired

3.7. Venekeelsete spordiuudiste tulevik Eestis

Viimase küsimus-ettepanekuna said respondendid väljendada oma arvamust ja seisukohta venekeelse spordiajakirjanduse tuleviku kohta. Respondendid tõid välja järgmised ideed: suurem tähelepanu kohalikule spordimaastikule, ühine venekeelne sporditoimetus, noortele atraktiivsete ja noorte seas populaarsete spordialade ekraanidele viimine ja kajastamine, spordiajakirjanduse õpetamine ajakirjanduse erialal ülikoolis, ühise spordiinfovälja tekkimine.

AJ4: Ma ise arvan, et sõjaolukord ja sellest tekkinud Venemaa ja Valgevene sportlaste maailmapildilt kadumine peaks mõjutama ka meie Eesti spordimeedia olukorda. Ma usun, et hakatakse kohalikele sportlastele rohkem tähelepanu pöörama /.../ Ma sooviks, et Eesti tippportlastest saaksid tõelised kõneisikud ja staarid.

AJ5: Tehkem nii, et oleks rohkem Eesti sporti! Mul on idee, et kuna avalik-õiguslik kanal peaks teenima kõigi ühiskonnagruppide huve, siis võiks tekkida ühine venekeelne sporditoimetus. Üldiselt meil on olemas spordi rubriik, kuid ta eksisteerib tänu minule ja minu kolleegile. Kui mind või teda ei ole tööl, siis vaevalt mõni spordiuudis sinna tekib. Teine oluline aspekt on see – ma ei saa kirjutada esmaspäeval sellest, mis juhtus reedel. Seepärast ma alati lisan sportlase või treeneri kommentaari. Aga ühine sporditoimetus aitaks tõsta uudiste arvu ja kvaliteeti.

AJ6: Tuleks tuua noored ekraanide juurde – tuleks näidata uusi atraktiivseid spordialasid. Tuleks näidata seda, millega noored tänapäeval tegelevad. Spordi näitamine TV ekraanidel ärgitab neid tegelema spordiga. Me alati ootame skandaalseid uudiseid ja see on põhjus, miks vähe räägitakse noorsportlastest. Võiks rohkem näidata regionaalset sporti või kohalikke võistlusi. Aga see lonkab ka eestikeelses ERRs. Võib-olla peaks minema rohujuure tasandile – miks mitte õpetada spordiajakirjandust ka ajakirjanduse erialal. Me peame kasvatama uusi ajakirjanikke.

AJ1: Sa võid ükskõik kui palju toota kohalikku materjali, aga kui inimene on lihtsalt harjunud spordiuudiseid ja spordivõistluste ülekandeid vaatama Venemaa kanalites, siis vaatamata sellele, et sama ülekanne toimub ka ETV+, ta ikka jääb oma harjumuste juurde. Infoväli peaks saama ühiseks./.../ Siin aitab aeg, valitsus ja ühiskond.

Intervjuude teemaplokkidest spordiuudiste tuleviku osa võttis ajaliselt kõige rohkem aega, oli märgata respondentide suurenenud huvi antud teemat arutada.

4. Järeldused

Eestis ilmuvate spordiuudiste avalikustamist mõjutab venekeelsete spordiajakirjanike arv, spordiajakirjanike ametikohtade olemasolu, venekeelsete sporditoimetuste puudumine, spordiajakirjanike eesti keele oskus ning motivatsioon luua oma algmaterjali. Intervjuudest selgus, et venekeelseid spordiajakirjanikke on vähe ja seejuures ei ole mitmed neist spetsialiseerunud spordile, vaid kajastavad spordiuudiseid muude teemade kõrvalt. Venekeelseks spordikajastuseks ei ole meediaorganisatsioonides palju ressursi, kuid intervjuueeritud püüavad teha võimalikult palju, et venekeelse meediatarbijani jõuaksid ka spordiuudised.

Kuidas mõtestavad Eesti venekeelsed ajakirjanikud spordi kajastamist, st oma tööd venekeelses meedias?

Eesti venekeelsed spordiajakirjanikud on motiveeritud Eesti sporti kajastama ning lähtuvad oma töös kättesaadavatest ressurssidest ja võimalustest, mida pakub neile töökoht. Sõltuvalt sellest, kas spordiajakirjaniku töökoht on avalik-õiguslik või erameediakanal, mõtestavad nad oma tööd mõneti erinevalt. Eraõiguslike kanalite esindajad olid pigem orienteeritud enda poolt avalikustatavate uudiste ja lugude edukusele ehk neid mõjutas väljaande poolt nõutud eesmärk, isegi siis kui see ei olnud rangelt reglementeeritud. Avalik-õiguslike kanalite esindajad, püsides raamides rääkida ainult Eesti ja rahvusvahelisest spordist laiemalt, tõid väga selgelt välja argumenti, et „meie kanalites Venemaa spordist eraldi ei räägita“.

Vaatamata sellele, et osad venekeelsetest ajakirjanikest kirjutavad spordist põhitöö kõrvalt, on neil tahe ja motivatsioon tegutseda Eesti spordi meediamaastikul. Kõik respondendid leidsid, et Eesti kohaliku spordi kajastamine on väga oluline ning tulevikus võiks rohkem näidata regionaalset sporti või kohalikke võistlusi. Samuti peavad venekeelsed spordiajakirjanikud tähtsaks venekeelsete sporditoimetuste loomist ja ressursside suurendamist.

Venekeelsete spordiuudiste publitseerimine erineb eestikeelsest ka algallikate kasutamise poolest. Materjalide hankimisel kasutatakse tihti Venemaa originaalallikaid. Selliste materjalide kasutamine säästab oluliselt aega ning ei vaja tõlkimist, toimetamist ega stilistika kohendamist. Sama järelduseni on jõudnud oma uurimistöös ka Tisler-Lavrentjev (2021), kelle uurimise tulemusena selgus, et venekeelseid ajakirjanikke paneb Venemaa algallikaid kasutama info kättesaadavus emakeeles.

Samas see langetab oluliselt Eesti kohaliku spordi kajastamist ja hetkel mitte nii väga populaarsete sportlaste või noorsportlaste saavutuste avalikkusele esile toomist. Intervjuudest jäi mulje, et eraõiguslike kanalite esindajad oleksid tahtnud rohkem rääkida Eesti spordist, sportlastest ja nende edusammudest, kuid kommertseesmärkide täitmise tõttu liigub see soov tahaplaanile.

Avalik-õiguslike kanalite venekeelsete spordiuudiste avalikustamine sarnaneb eestikeelsete uudistega. Seda võimaldab eesti- ja venekeelsete ajakirjanike omavaheline koostöö ehk duubeldamine, mille raames võetakse intervjuud nii eesti kui ka vene keeles.

Millistest teguritest sõltub publitseeritavate venekeelsete spordiuudiste valik?

Publitseeritavate venekeelsete spordiuudiste valik sõltub esmalt sellest, millises meediakanalis töötab venekeelne spordiajakirjanik. Samuti on oluline toimetuse / väljaande poliitika – kuidas mõtestatakse laiemalt väljaande/ kanali positsiooni meediaturul (loetavus, klikid, informeeritus jne).

Olulist rolli mängivad ajalooliselt väljakujunenud eestlaste ja venelaste lemmikspordialade eelistused – ajakirjanikud võtavad spordi kajastamisel aluseks enda teadmisi auditooriumi huvide kohta. Samuti selgus uurimise tulemusena, et venekeelsete spordiajakirjanike publitseeritavate materjalide valikut selgitavad ka järgmised nende väljatoodud põhjused: vene keelt kõnelevate elanike teises informis olemine, auditooriumi harjumuspärane Venemaa telekanalite tarbimine ja auditoorium ei tunne nende sõnul Eesti kohalikke sportlasi.

Venekeelsete spordiajakirjanike spordiuudiste valikut mõjutab toimetuse ressurss ja sisemine töökorraldus. Arvestades läbiviidud intervjuudes ilmnenu asjaolu, et Eestis tegutsevatel spordivaldkonna ajakirjanikel on väljaannete ja toimetuste juhtkondade täielik usaldus, võib järeldada, et Eesti kontekstis publitseeritavate spordiuudiste valik sõltub väga palju spordist kirjutava ajakirjaniku isiklikust valikust, põhimõtetest ja identiteedist.

Spordiajakirjaniku uudiste valikut mõjutavad ajakirjaniku enda huvi ja teadmised alade kohta. Venekeelsetel spordiajakirjanikel on oluline originaalkeele olemasolu publitseeritavas intervjuus, eriti raadiointervjuude puhul. Samuti kõlas intervjuudest tähelepanek venekeelsete kõneisikute puudumise kohta. Ükski küsitletud spordiajakirjanduses tegutsev ajakirjanik ei olnud minevikus tippspordiga seotud, kuid suuremal või vähemal määral on varasemalt või hetkel harrastamas erinevaid spordialasid. Näiteks harrastati võrkpalli, jalgpalli, fitnessi, maratonijooksu, karated, lauahokit, ekstreemspordialasid (rulluisutamine, rulasõit) jne.

Venekeelse spordiajakirjanduse arenguperspektiivideks võib tuua ressursside suurendamist, sporditoimetuste loomist ja toetamist, ülikooli ajakirjandusõpingute raames spordiajakirjanduse õppeaine sisseviimist, spordiajakirjanike eesti keele oskuse tõstmist.

5. Diskussioon

Aktiivse eesti keele oskusega teisest rahvusest elanikest jälgib eestikeelset meediat 68% (eesti keelt vabalt valdajatest 76%), mis näitab, et ka hea eesti keele oskus ei too automaatselt kaasa eestikeelse meediaruumiga liitumist. Samuti ei too see kaasa Venemaa meedia jälgimise lõpetamist. Pigem on tegu hargmaise meediakasutusega, mille puhul kogub inimene aktiivselt infot nii kohalikust vene- ja eestikeelsest kui ka Venemaa meediast (Eesti Integratsiooni monitooring 2020). Samuti on märgatud suuremat tähelepanu ja avatust Lääne meedia suhtes (Kaprāns, Mieriņa, 2019).

Leian, et arvestades olukorda, kus venekeelne elanikkond ei ole homogeenne (Vihalemm, Juzefovičs, 2021), siis just spordimeedial on suur potentsiaal tuua vene keelt kõnelev elanikkond kohaliku spordiinforuumi. Venekeelse spordimeedia areng Eestis sõltub venekeelsete spordiajakirjanike arvust, hariduse tasemest, keeleoskusest ja kultuurilisest identiteedist.

Eesti venekeelse spordiajakirjanduse silmapaistvamaks eripäraks on ametlike sporditoimetuste puudumine. See on suureks takistuseks ja ressurside puudumise põhjuseks. Selleks, et sport oleks rohkem nähtavam venekeelsele elanikkonnale, tuleks luua ametlikud venekeelsed sporditoimetused ja töökohad. Kohalikul venekeelsel elanikkonnal on huvi kohalike kanalite vastu (Kõuts-Klemm, 2021) ning hetkel on oluline see potentsiaal ära kasutada. Siin näen suurt rolli Eesti venekeelsel ETV+ kanalil, mis on viimaste aastatega kasvatanud usaldust kohaliku venekeelse elanikkonna seas (Seppel, 2020:76). Samuti on suur väljakutse Postimees Grupil, kus üritatakse viia vene keelt kõnelevale elanikkonnale meelelahutust Duo 7 kanali kaudu.

Läbiviidud intervjuude tulemused näitavad, et Eesti venekeelsetel spordiajakirjanikel on autonoomne käitumismuster ehk vabad käed teemade ja allikate valikul ja ka sisu tootmisel, lisaks on ka organisatsioonide juhtkondade usaldus nende valikute vastu. Massmeedia tarbija on harjunud lootma vahendajatele ehk väravavahtidele, kes suudavad kohendada erinevate sündmuste kohta saadava info meediasõnumiteks. Selle kaudu on „väravavahtidel“ võimalus valida infot ja tegutseda oma eelistuste järgi ning valida, millest nad kirjutavad (Shoemaker, 1991). Väravavahi teooria kinnitus Eesti venekeelsetel spordiajakirjanikel – neil on usaldus juhtkonnalt ning otsustusvõime. Kui eraõiguslike kanalite venekeelsed spordiajakirjanikud sõltuvad lugeja huvist ja klikkide jahist, siis avalik-õiguslik kanal võiks rohkem panustada sportlaste tutvustamisse, edulugude kirjutamisse ja laiemalt kirjeldada Eesti sportlaste saavutusi.

Toimetuste töö dubleerimisel on hea võimalus väiksemate kuludega luua uudisväärtuslik originaalsisu nii eesti- kui venekeelsetele spordiuudistele. Sellist dubleerimist on hetkel paraku üsna vähe (Luuk, 2022). Leian, et ühe väljaande eesti – ja venekeelsete toimetuste koostöö aitaks leevendada venekeelsete ajakirjanike ressursi puudust ning tõsta just kohaliku spordielu kajastamist.

Läbiviidud intervjuud kinnitasid, et venekeelsed ajakirjanikud soovivad ja on huvitatud Eesti spordii kajastamisest ja ise lugude ning uudisväärtuslike uudiste tootmisest. Vaatamata ressursside nappusele rõhutatakse originaalkeeles intervjuude olulisust. Aeg ajalt kasutatakse selleks Venemaa internetiavarustest kättesaadavaid materjale.

Eesti venekeelse elanikkonna teadlikkust ja informeeritust saab mõjutada ja muuta läbi Eestis tegutsevate vene keelt kõnelevate ajakirjanike. Eesti venekeelset spordimeediat mõjutab üldisest ressursi puudumisest tingitud venekeelsete sporditoimetuste puudumine. Samas leian, et ka kihistunud Eesti meedial on võimas potentsiaal ühiskonna lõimumisel, seda eriti spordivaldkonnas, kus kõik on ühise eesmärgi ja riigi nimel väljas. Sport on ülitugev ühiskonna lõimija ning ühtekuuluvustunnet kasvatav valdkond.

Kokkuvõte

Käesoleva magistritöö eesmärk oli uurida, kuidas teevad kajastatavate sündmuste ja spordisaavutuste valikuid Eesti venekeelsed ajakirjanikud. Eesmärgi täitmiseks viisin ajavahemikul 1.04.-14.04.2022 kuue Eesti spordist kirjutava ajakirjanikuga läbi poolstruktureeritud intervjuud. Töö andis kvalitatiivse analüüsi põhjal ülevaate, kuidas mõtestavad Eesti venekeelsed ajakirjanikud spordi kajastamist, st oma tööd venekeelses meedias ning millistest teguritest sõltub publitseeritavate venekeelsete spordiuudiste valik.

Eestis tegutsevate venekeelsete ajakirjanike arv on väike. Uurimise tulemusena selgus, et valdav osa nendest ei ole ametlikult spordiajakirjanikud ning meediaorganisatsioonides ei eksisteeri venekeelseid sporditoimetusi.

Venekeelsete allikate kasutamine ja iseseisev reporteritöö lugude ja uudiste kirjutamiseks Eestis ilmuvates venekeelsetes spordiuudistes on tingitud mitmest asjaolust. Avalik- õiguslike ja eraõiguslike venekeelsete meediakanalite spordiajakirjanike töö spetsiifika erinevusteks võib tuua eesti- ja venekeelsete toimetuste koostöö valmidust ning võimalusi. Avalik õigusliku kanali juures töötavad respondendid kasutavad eesti- ja venekeelsete spordiajakirjanike vahelist teineteise dubleerimist ning vastastikust materjali kasutamist. Eraõiguslikel kanalitel on eesti- ja venekeelsetele sporditoimetustel koostöö vähene.

Venekeelsed spordiajakirjanikud ütlevad, et vajavad materjali kogudes sportlastelt ja teistelt kõneisikutelt intervjuud vene keeles (eriti raadiointervjuude puhul). Eestis on venekeelsete kõneisikute puudus. Intervjuude käigus ei ole esile kerkinud teises keeles intervjuu võtmise takistust.

Avalik õiguslik kanalid omavad kohalikku sporditeematilist originaalmaterjali, kuid inimressursi puudumise tõttu jääb see avaldamata (monteerimine, tõlkimine, subtiitrite või muu lisatöö tõttu). Eraõiguslikes kanalites spordiuudiste avalikustamist mõjutab lugeja huvi ja klikkide jaht ehk edukus, tulu.

Think-aloud vaatluse meetodi kasutamine kinnitas asjaolu, et kommertsportaalide spordiajakirjanikud ei unusta kirjutada “kollakama” tooniga uudiste pealkirju, põhjuseks teooria (teadlaste (Hennoste 2008; Pernice 2017) poolt kinnitatud) ja väljaannete juhtkonna poolt nõutud tegur.

Eestis tegutsevatel venekeelsetel spordiajakirjanikel on väljaannete ja toimetuste juhtkondade täielik usaldus. Eesti venekeelsete spordiuudiste valik ja sisu on otseses seoses spordiajakirjanike eetiliste eelistuste ja subjektiivsete valikutega. Kokkuvõtteks võib öelda, et kohalikud venekeelsed spordiajakirjanikud võivad mõjutada spordiuudiste avalikustamise ja Eesti kohaliku spordi viimist vene keelt kõneleva elanikkonnani.

Summary

The object of this master's thesis was to study how Estonian Russian-speaking journalists decide on which events and sporting achievements to cover. To fulfill this objective, I conducted a semi-structured interview between the period of 01 April to 14 April 2022 with seven journalists covering Estonian sports. Based on qualitative analysis, the thesis provided an overview of how Estonian Russian-speaking journalists define the covering of sport achievements, i.e. their work in Russian-speaking media and the values they use in determining which sporting news to publish in Russian.

The number of Russian-speaking journalists operating in Estonia is small. The study revealed that the vast majority are not official sports journalists and media organizations do not have Russian-speaking sports editorials.

When covering sports news published in Russian in Estonia, the independent reporting of stories and writing the news while using sources in Russian is related to several factors. Differences that define the work of sports journalist within the public and private Estonian and Russian-speaking media channels is the readiness and possibilities for cooperation. Estonian and Russian-speaking journalists working for public channels mutually use materials and duplicate content. However, cooperation is scarce between Estonian and Russian-speaking sports editors working for private channels.

Russian-speaking sports journalists say that whilst collecting materials, they need interviews in Russian from athletes and other spokespersons (specifically for radio interviews). There is a shortage of Russian-speaking spokespeople in Estonia. No obstacles to conducting interviews in another language emerged during the interviews.

Public channels own more original information regarding local sports, but do not publish due to a lack of human resources (editing, translating, subtitling or doing other additional work). Whereas, within private channels, the publishing of sports news is influenced by the reader's interest and the hunt for clicks, i.e. success and revenue.

The use of the *think-aloud* method confirmed the fact that sports journalists operating within commercial media channels tend to headline the news through the application of yellow

journalism, theory referred (scholars Hennoste 2008; Pernice 2017) and by factors set forth by the management of the publications.

Russian-speaking sports journalists operating in Estonia have the full confidence of the management of the publications and editors. The selection and content of sports news in Russian covered in Estonia is directly linked to the preferences and subjective views of the sports journalists. In conclusion, it can be stated that local Russian-speaking sports journalists can significantly influence what kind of Estonian sports news is brought to the local Russian-speaking population.

Kasutatud kirjandus

Aleksejev, K., Iltšenko, S. (2016). *Основы спортивной журналистики: Учебное пособие для студентов вузов*. Аспект Пресс. http://jf.spbu.ru/upload/files/file_1553588241_0762.pdf

Белановский С. (2001). *Глубокое интервью: учебное пособие*. Никколо-Медиа, 2001

Boyle, R. (2006). *Sports Journalism*. London etc: SAGE Publications.

Boyle, R. (2017). Sports Journalism. *Digital Journalism*, 5(5), 493–495.
<https://doi.org/10.1080/21670811.2017.1281603>

Creedon, P. (2014). Women, Social Media, and Sport: Global Digital Communication Weaves a Web. *Television & New Media*, 15(8), 711–716. <https://doi.org/10.1177/1527476414530476>

Denisa-Liepniece, S., Terepik, D. (2022). Local Russian-Language Journalism in the Baltics. *Baltic Centre for Media Excellence*. Kasutatud 5.04.2022. <https://icds.ee/en/local-russian-language-journalism-in-the-baltics-challenges-and-perspectives-for-building-resilient-communities-of-media-professionals/>

Donauskaitė, D., Fridrihsone, M., Krancevičiūtė, M., Krūtaine, A., Lastovska, A., Reiljan, P., Tetarenko, A. (2019). *Baltic Media Health Check 2019-2020*. ISBN 978-9984-822-56-3.

Eesti Inimarengu aruanne (2017), Kasutatud 13.04.2022, <https://www.2017.inimareng.ee/>

Eesti Integratsiooni Monitooring (2020). Kasutatud 06.02.2022, <https://www.kul.ee/eesti-integratsiooni-monitooring-2020>, <https://infogram.com/meedia-ja-infovali-1hr4zx0ymejq6y?live>

Eesti ajakirjanduseetika koodeks. *Eesti Meediaettevõtete Liidu koduleht*. Kasutatud 13.05.2022. <https://meedialiit.ee/eetikakoodeks/>

Eesti Spordiajakirjanike Selts (ESAS)(2021), *Facebooki postitus 21.12.2021*. Kasutatud 28.04.2022, <https://www.facebook.com/eestispordipress/posts/1898963413621080>

Fonteyn M.E., Kuipers B., Susan J.G. (1993). A Description of Think Aloud Method and Protocol Analysis. *Qualitative Health Research* 3(4):430-441.

DOI:[10.1177/104973239300300403](https://doi.org/10.1177/104973239300300403)

Hennoste, T. (2001). *Uudise käsiraamat: kuidas otsida, kirjutada, toimetada ja serveerida ajaleheuudist*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Hennoste, T. (2008). *Uudise käsiraamat: kuidas otsida, kirjutada, toimetada ja serveerida ajaleheuudist*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Hennoste, T. (2009). Mis on saanud sest meediast. *Vikerkaar kultuuriajakiri*. Kasutatud 2.04.2022. <http://www.vikerkaar.ee/archives/11850>

Himma, M. (2018). Marju Himma: ajakirjanduse kriisi on põhjustanud ajakirjanikud. *ERR*. Kasutatud 5.04.2022, <https://www.err.ee/865599/marju-himma-ajakirjanduse-kriisi-on-pohjustanud-ajakirjanikud>

Hohenberg, J. (1978). *The professional journalist: A guide to the practices and principles of the news media*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Hutchins, B., & Rowe, D. (2012). *Sport beyond television : The internet, digital media and the rise of networked media sport*. Taylor & Francis Group

Jufereva, M., Lauk, E. (2015). Minority language media and journalists in the context of societal integration in Estonia. *Medijske studije, Media studies* 2015, 6.(11).51-66

Jõesaar, A., Kõuts-Klemm, R. (2020). Is the Role of Public Service Media in Estonia Changing? *Baltic Screen Media Review* 7(1). DOI:10.2478/bsmr-2019-0006

Jõesaar, A., Rannu, S., & Jufereva, M. (2013). Media for the minorities: russian language media in Estonia. 1990–2012. *Media Transformations*, 37. doi://10.7220/2029-865X.09.07

Kalam, L. (2015). *Spordiajakirjaniku töö Eesti Päevalehe, Postimehe ja Õhtulehe sporditoimetuste näitel*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, sotsiaalteaduste valdkond.

Kantar Emor (2021). Raadioauditooriumi ülevaade perioodist juuli–detsember 2020. *Kantar Emor*. Kasutatud 5.04.2021. <https://www.kantaremor.ee/pressiteated/raadioauditooriumi-ulevaade-perioodist-juulidetsember-2020/>

Kaprāns, M., Mieriņa, I. (2019). Ideological Polarization in Baltic Societies. *A Cross-National Survey Report*. Riga: University of Latvia Institute of Philosophy and Sociology & Konrad Adenauer Stiftung.

https://www.academia.edu/40083453/Ideological_polarization_in_Baltic_societies

Kaukvere, T. (2013). *Postimehe paber- ja veebiväljaande lugemine üliõpilaste hulgas*. Magistritöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

Kond, R. (2022). Läti on viimastel aastatel keelanud rohkem kui 30 Vene kanali edastamise. *ERR*. Kasutatud 5.04.2022. <https://www.err.ee/1608503753/lati-on-viimastel-aastatel-keelanud-rohkem-kui-30-vene-kanali-edastamise>

Кузьменко Т. В. (2017). Экспертный опрос как основа принятия управленческих решений. *Социологический альманах, (8)*, 434-443

Kõuts-Klemm, R. (2021). Ragne Kõuts-Klemm: koroonainfo levimisest venekeelse elanikkonna seas. *ERR*, 03.03.2021. Kasutatud 22.04.2021, <https://www.err.ee/1608128896/ragne-kouts-klemm-koroonainfo-levimisest-venekeelse-elanikkonna-seas>

Kõuts-Klemm, R., Harro-Loit, H., Ibrus, I., Ivask, S., Juurik, M., Jõesaar, A., Järvekülg, M., Kauber, S., Koorberg, V. (2019). *Meediapoliitika olukorra ja arengusuundade uuring*. Tartu Ülikool, Ühiskonnateaduste instituut, 2019.

Lillemets, P. (2011). *Venemaa teema 2010. aasta eesti- ja venekeelses Postimehes*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, Ühiskonnateaduste instituut, 2011.

Luuk, M. (2022) Autori intervjuu.

McEnnis, S. (2020). Toy department within the toy department? Online sports journalists and professional legitimacy. *Journalism*, 21(10), 1415–1431.

<https://doi.org/10.1177/1464884918797613>

NAFI koduleht. Kasutatud 29.03.2022, <https://nafi.ru/method/ekspertnoe-intervyu/>

Oates, TP, Pauly, J (2007) Sports journalism as moral and ethical discourse. *Journal of Mass Media Ethics* 22(4): 332–347

Pernice, K. (2017). F-Shaped Pattern of Reading on the Web: Misunderstood, But Still Relevant (Even on Mobile). *Nielsen Norman Group*. Kasutatud 5.04.2022,

<https://www.nngroup.com/articles/f-shaped-pattern-reading-web-content/>

Reinardy, S., Wanta, W. (2008). *The essentials of sports reporting and writing*. Routledge; 1st edition

Rosenthal, B.A., Schaffer, J.R., Stofer, K.T.(2010). *Sports Journalism: An Introduction to Reporting and Writing*. Rowman & Littlefield Publishers.

Seppel, K.(2017). *Eesti ühiskonna integratsiooni monitooring 2017*. Meediakasutus ja infoväli (lk. 68-78). Balti Uuringute Instituut. Kultuuriministeerium.

Seppel, K.(2020). *EIM2020. 20 aastat lõimumisuuringuid Eestis*. Meedia ja infoväli. Kultuuriministeerium.

Симонян, Р. (2004). Балтийские масс-медиа: динамика последнего десятилетия. *Социология массовых коммуникаций*, 2004 №2. Kasutatud 12.04.2022.

<https://www.isras.ru/files/File/Socis/2004-02/simonyan.pdf>

Шарафутдинова, С. (2009). Спортивная аналитическая статья как жанр дискурса СМИ. *Вестник Челябинского государственного университета*. 2009, № 34 (172), 141–144

Shoemaker, P.J., & Vos, T. (2009). *Gatekeeping Theory (1st ed.)*. Routledge.

<https://doi.org/10.4324/9780203931653>

Tisler-Lavrentjev, A. (2021) *Eesti venekeelsete ajakirjanike valikud Venemaa uudiste kajastamisel*. Magistritöö. Tartu Ülikool, sotsiaalteaduste valdkond.

Туленков, Д. (2004). Спортивная публицистика и спортивная журналистика: особенности специализированного направления // Журналистика. *Молодые исследователи: Межвузовский сборник научных работ студентов и аспирантов*. Вып. 3. СПб., 2004. С. 176

Someren, M., Barnard, Y., Sandberg, J. (1994). *The Think Aloud Method - A Practical Guide to Modelling Cognitive Processes*. London: Academic Press.

Varma, E. (2020). Teadlased: venekeelsete eestimaalaste meediamenüü on palju rikkalikum. *Pealinn*, 20.november. kasutatud 06.02.2022. <https://pealinn.ee/2020/11/12/teadlased-venekeelsete-eestimaalaste-meediamenuu-on-palju-rikkalikum/>

Vihalemm, P. (2004). *Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004*. Tartu Ülikool, Ajakirjanduse ja Kommunikatsiooni Osakond. Tartu Ülikooli Kirjastus.

Vihalemm, T. (2009). *Meedia ja kommunikatsiooni uurimismeetodid*. Käsikirjaline loengukonspekt. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

Vihalemm, T., Juzefovičs, J. (2021). How Baltic Russian-speaking audiences outmaneuver securitization, essentialization, and polarization in times of crisis? *Journal of Baltic Studies*, 0(0), 1–23. <https://doi.org/10.1080/01629778.2021.2006728>

Vihalemm, T., Juzefovičs J. (2020). Sense-making of Conflicting Political News among Baltic Russian-speaking Audiences. *National Identities*: 1–23. <https://doi.org/10.1080/14608944.2020.1723512>

Vihalemm, T., Seppel, K., Leppik, M. (2020). Russians in Estonia: integration and translocalism. *Researching Estonian transformation: Morphogenetic reflections* (251-292), chapter 8. University of Tartu Press

Юферева, М. (2006). *Профессионализация современных русскоязычных журналистов Эстонии*. Магистерская работа. Тартуский университет, факультет общественных наук.
Kasutatud 29.05.2021,
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/15606/Magtoo_Jufereva.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lisad

Lisa 1

Venekeelse väljaande spordiajakirjaniku intervjuu kava

1. Kirjeldage oma spordiajakirjaniku teekonda - kui kaua olete antud ametis olnud ning kuidas olete selleni jõudnud?

Опишите свой путь спортивного журналиста - как давно работаете в данной профессии и как вы пришли к этому?

2. Miks olete valinud just spordivaldkonda? Kas olete ise olnud sportlane või mõne spordiala harrastaja?

Почему Вы выбрали именно эту сферу деятельности? Вы сами занимались спортом профессионально или на любительском уровне?

3. Mis on teie töö juures kõige keerulisem?

Что по вашему мнению самое трудное в вашей работе спортивного журналиста?

4. Kas eelistate pigem tõlkida juba ilmunud uudised eesti keelest vene keelde või eelistate ise spordiuudiseid toota?

Вам больше нравится писать и создавать новости спорта самому или предпочитаете переводить уже опубликованные новости с эстонского?

5. Milliseid algallikaid kasutate uudiste valiku koostamiseks?

Какие источники информации Вы используете для подборки новостей?

6. Millised tegurid mõjutavad teie otsust uudise avalikustamiseks?

Какие факторы влияют на Ваше решение опубликовать новость?

7. Kas teil on piisavalt vabadust uudiste valiku koostamisel?

Вы можете сами решать какие новости публиковать, с кем делать интервью? Вы свободны в подборке новостей?

8. Kas on olnud teie poolt avalikustatud uudiseid, mis hiljem võeti maha? Miks?
Были ли Вами опубликованы новости, интервью, которые позже удаляли, снимали с эфира?
Почему?
9. Kas on olnud “tellitud” uudiseid, mille avalikustamine ei sõltunud teie arvamusest?
В вашей практике случались новости “по заказу”, опубликованные независимо от от
Вашего мнения?
10. Kas eesti keele oskus aitab või segab spordireporterina töö tegemisel?
Владение эстонским языком помогает или мешает в работе спортивного журналиста?
11. Millega on seotud Eesti sportlaste vähene tuntus venekeelse elanikkonna seas?
Как вы думаете, с чем связана слабая известность эстонских спортсменов среди
русскоговорящих жителей Эстонии?
12. Mis on teie arvates Eesti venekeelse elanikkonna seas kõige tuntuim spordiala ja miks?
Kes on kõige kuulsaim/ tuntuim sportlane?
По Вашему мнению, какой вид спорта и почему самый популярный среди русскоговорящих
эстоноземельцев? Кто самый знаменитый/ известный спортсмен?
13. Tavalugejana olen võrrelnud eesti ja vene sporditoimetuste avalikustatud uudised. Teie ees
on nelja venekeelse väljaande uudised, kus on kajastatud kaks uudisväärtusiku uudist:
- Vigursuusataja Kelly Sildaru Pekingi Taliolümpiamängude 2022 pronksmedal
 - Kergejõustiku sisemaailmameistrivõistluste kõrged saavutused - Karl Erik Nazarovi (60m jooks) 4.koht ja Hans-Christian Hausenbergi (seitsmевõistlus) 4.koht
 - Venemaa iluuisutaja Kamila Valieva Pekingi taliolümpiamängude dopinguskandaal
- Будучи простым читателем как эстоно- так и русскоязычной меди и я сравнивала
опубликованные редакциями спортивные новости. Перед вами новости четырёх
русскоязычных порталов:
- олимпийская бронза фристайлистки Келли Сильдару (Пекин 2022)
 - высокие достижения на чемпионате мира по лёгкой атлетике в помещении
- Карл Эрик Назарова (бег на 60м) - 4.место и Ханс-Кристиан Хаузенберга (семиборье) -
4.место

- допинговый скандал российской фигуристки Камилы Валиевой на зимних Олимпийских играх 2022 в Пекине

Intervjueeritav sai vaadelda ja kommenteerida kuvatud erinevate venekeelsete sporditoimetuste uudiste kuvatõmmised (vt Lisa 2) ning avaldas arvamuse miks, eesti ja venekeelstest portaalides kajastatakse Eesti spordi jaoks märkimisväärsed uudised erinevalt.

Интервьюируемый просмотрел и прокомментировал показанные скриншоты новостей различных спортивных редакций на русском языке (см. Приложение 2) и высказал свое мнение о том, почему на эстонских и русскоязычных порталах важные для эстонского спорта новости отражаются по-разному.

14. Millisena näete venekeelsetes kanalites Eesti spordiuudiste kajastamist - mida tahaksite muuta või varasemast kaasa võtta? Miks?

Каким Вы видите в будущем освещение эстонского спорта на русскоязычных каналах - что бы Вы хотели изменить или сохранить из прошлого? Почему?

Lisa 2

Think-aloud vaatluse materjalid

Kelly Sildaru Pekingi OM pronksmedal 15.02.2022 Delfi vs Delfi rus

РiadDelfi
4 февраля - 20 февраля

Сноубордистка Гассер берет золото Олимпиады в Австрию

ФОТО | Kelly Sildaru принесла Эстонию бронзовую медаль Олимпиады (47) 29

DE: ПЕКИНГЕ | Эва-Лотта Килбус: то, что случилось с Валлекой, — очень сложный и важный момент (1) 26

Спортивные надежды сильно стоят в Эстонии на росте будущего чемпиона (1) 26

Кимми Ватинка снова слезы: она рада, что была очень счастлива, и уже не знает эмоций (62)

Олимпиада чемпионка из России предложила журналисту поехать в ее страну (1) 26

Надежда на медаль осталась: Кристина Итэвокс примет участие в соревнованиях (1) 26

Конькобежка чемпионка из России Валлекой нам только что сказала, что не разочарована (1) 26

ПОДКАСТ | Синамус с Валлекой, надежда на Сильдару и эстонская команда — беседа с Валлекой (1) 26

BLOGI JA FOTOD | Kelly Sildaru võitis Pekingi olümpia pargilõudus pronksmedali! Kuld šveitlalt, hõbe Hiinasse (108) 2022

OTSELOOGI JA FOTOD | Vägev algus Karantiinilõudus, põõserud Kristina Iives hõbbas end hõbele kolmele (10) 2022

OTSELOOGI | Эва-Лотта Килбус took olümpilõudus, kuldmedalid hakkab jagama ka praegusele olümpiaspordivõitjale (10) 2022

DELFI PEKINGIS | Kelly Sildaru medal on medal üle võtta hea meel, kuid tolle lookamisega oleksin kindlasti rõhkenud punkte (1) 2022

DELFI PEKINGIS | Sildaru treener Mihkel Ustav: alguses oli hõbe sunnino, kuid nüüd on juba parem. Klambriterandis usuhõlmasid (1) 2022

Kelly Sildaru Pekingi OM pronksmedal 15.02.2022 МК Эстония

МК-Эстония

Законь Советий

2022-02-15

Можно ли уменьшить число заболеваний в России

Число случаев коронавируса в России

2022

Политическая ситуация в России

Ситуация в мире

Ситуация в Эстонии

Ситуация в Латвии

Ситуация в Литве

Ситуация в Беларуси

Ситуация в Украине

Ситуация в Грузии

Ситуация в Армении

Ситуация в Азербайджане

Ситуация в Казахстане

Ситуация в Киргизии

Ситуация в Узбекистане

Ситуация в Таджикистане

Ситуация в Туркменистане

Ситуация в Молдове

Ситуация в Румынии

Ситуация в Болгарии

Ситуация в Венгрии

Ситуация в Польше

Ситуация в Чехии

Ситуация в Словакии

Ситуация в Австрии

Ситуация в Германии

Ситуация в Франции

Ситуация в Великобритании

Ситуация в Италии

Ситуация в Испании

Ситуация в Португалии

Ситуация в Греции

Ситуация в Турции

Ситуация в Индии

Ситуация в Китае

Ситуация в Японии

Ситуация в Южной Корее

Ситуация в Австралии

Ситуация в Новой Зеландии

Ситуация в Южной Африке

Ситуация в Бразилии

Ситуация в Аргентине

Ситуация в Чили

Ситуация в Перу

Ситуация в Колумбии

Ситуация в Эквадоре

Ситуация в Венесуэле

Ситуация в Никарагуа

Ситуация в Гондурасе

Ситуация в Сальвадоре

Ситуация в Гватемале

Ситуация в Белизе

Ситуация в Коста-Рике

Ситуация в Панаме

Ситуация в Доминиканской Республике

Ситуация в Пуэрто-Рико

Ситуация в США

Ситуация в Канаде

Ситуация в Мексике

Ситуация в Центральной Америке

Ситуация в Южной Америке

Ситуация в Африке

Ситуация в Азии

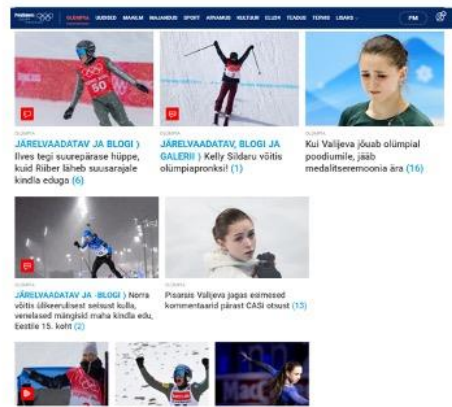
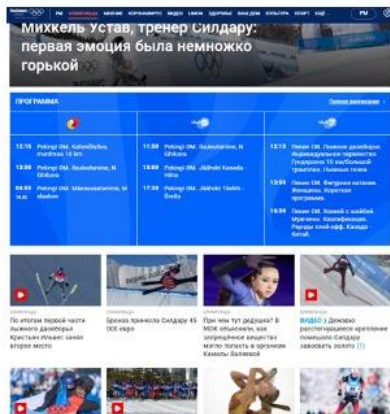
Ситуация в Европе

Ситуация в Австралии

Ситуация в Океании

Ситуация в Антарктиде

Kelly Sildaru Pekingi OM pronksmedal 15.02.2022 Postimees vs Postimees rus

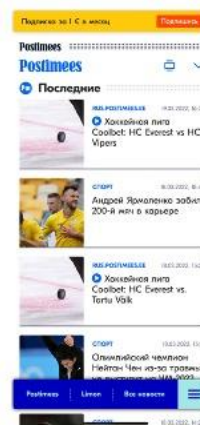
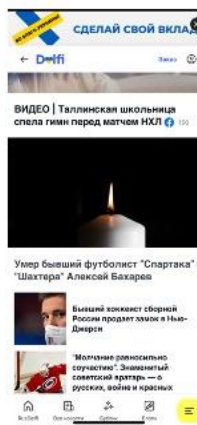

Kelly Sildaru Pekingi OM pronksmedal 15.02.2022 ERR vs ERR rus

Nazarovi ja Hausenbergi 4.kohad kergejõustiku sisemaailmameistrivõistlustel 20.03.2022 Eestikeelsete spordi uudiste portaalide kajastused

Nazarovi ja Hausenbergi 4.kohad kergejõustiku sisemaailmameistrivõistlustel 20.03.2022 Veneekeelsete spordi uudiste portaalide kajastused

Lisa 3

MAXQDA 2022 andmeanalüüsi kategooriate ja koodide tabel

Kategooriad ja koodid	Allikad	Viited
Töökogemus		
Spordi valdkonna töökogemus	6	6
Ma ei ole ametlikult spordiajakirjanik	4	4
Miks ma kirjutan spordist?	6	9
Autonoomia	5	8
Materjali ja teemade üle otsustamine	4	8
Venemaa spordi kajastamine	6	6
Isiklikud argumendid	6	22
Eesti keele oskus	5	5
Tegurid		
Juhtkonna usaldus	6	6
Toimetuste uudiste duubeldamine	4	4
Klikid	5	7
Inforuumid	3	3
Ressursid	6	13
Venekeelsete spordiuudiste tulevik Eestis		
Tulevik	6	11

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Natalja Inno

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Eesti venekeelne spordiajakirjandus ja selle eripära Eesti meediamaastikul“, mille juhendaja on Ragne Kõuts-Klemm, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, alates 3.maist 2022 kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Natalja Inno
30.05.2022